

YARIŞMANIN ARDINDAN

Atilla GÖKTÜRK
Yönetim Kurulu Üyesi

Tarım Haftası 91 etkinlikleri arasında Odamız tarafından düzenlenen ve Türkiye'deki tüm Ziraat Fakültelerinin öğrencilerine açık olan "Nasıl bir Tarım Eğitimi?" yazı yarışmasının değerlendirilmesine, yarışmanın kararının alındığı Yönetim Kurulumuzun toplantısı öncesinden başlamak gerekiyor. Böylece, bu yazı yarışmasının amaçları ve beklentilerine de açıklık getirmiş olunacaktır.

Bilindiği gibi tarım ve mesleğimizin sorunlarının daha geniş bir platformda ve çeşitli boyutları ile ele almak amacı ile 1987 yılından itibaren Tarımsal Eğitimin yıldönümü olan 10 Ocak'ta içinde bulunduğu hafta, Odamız tarafından Tarım Haftası olarak kutlanmaya başlanmıştır. Bundan önceki 4 yılda belirttiğim amaçlar doğrultusunda çeşitli etkinlikleri özellikle Ankara'da ve Ank.Üniv.Ziraat Fakültemizin sıcak yaklaşımı ve katkılarıyla gerçekleştiren Odamız, 1991 yılı etkinliklerinin tüm Türkiye'ye yayılması doğrultusunda kendi organlarını harekete geçirmenin yanı sıra diğer Ziraat Fakültelerimiz ile de ilişkiye geçerek Tarım Haftasının etkili bir biçimde kutlanmasını sağlamaya çalışmıştır. Nitekim özellikle organizasyonu tamamlanmış Ziraat Fakültelerimizin olduğu illerde Şubelerimiz yada il temsilcilerimizle ortaklaşa oluşturulan programlarla, beklenen doğrultuda bu yıl etkinlikler gerçekleştirmişlerdir.

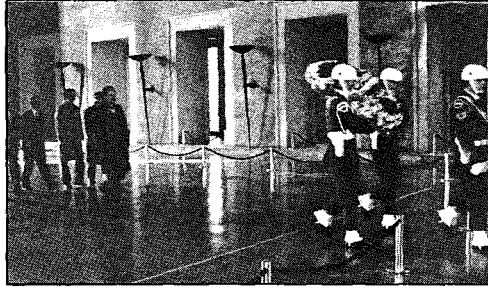
Bu kısa özet "Nasıl Bir Tarım Eğitimi" yazı yarışmasının gerekçesi açısından önemlidir. Çünkü belirtmeye çalışıldığı gibi bundan önceki 4 yıl haftanın meslek toplumumuzca onaylanması için yapılan çalışmalar ile geçmişti. Ve bu süreçte haftanın önemli bir parçası olması gereken öğrenciler en azından odamız tarafından gözardı edilmişti. Halbuki yakın geleceğin Ziraat Mühendisleri ile ilişkiye geçmek onlara katkıda bulunmak, sorunlarına sahip çıkmak Fakültelerimiz kadar Odamızda

Devamı 14. sayfada

SAYI : 37 (ÖZEL SAYI)

· TMMOB · ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIN ORGANI ·

TARIM VE MÜHENDİSLİK

Tarım Haftası 91 tüm yurttta kutlandı

Tarımsal eğitimin yıldönümü olan 10 Ocak gününü 1987 yılında beri Tarım Haftası olarak kutlayan Odamızın 1991 yılı için düzenlediği "TARIM HAFTASI 91" yurdumuzun çeşitli illerinde şubelerimiz, il temsilcilerimiz ve Ziraat Fakültelerimizin düzenlemiş olduğu çeşitli etkinliklerle kutlandı. Ankara'da hafta 6 Ocak 1991 günü basın toplantısı ile başladı. 7 Ocak 1991

Devamı 28. sayfada

Nasıl Bir Tarım Eğitimi Yazı Yarışması Sonuçlandı

Odamız tarafından, tüm Ziraat Fakültelerinin öğrencilerine açık olarak yapılan "Nasıl Bir Tarım Eğitimi?" yazı yarışması sonuçlandı. Türkiye çapında 10 ziraat fakültesinden 43 öğrencinin katıldığı yarışma sonucunda Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Yusuf Ziya KURT'un 1. olduğu yarışmada, 2.liği Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden ortak bir çalışma ile Kemal GERÇEK ve Nuriye TAŞKAN, 3.lüğü ise Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Müslüm COŞKUN kazandı.

Yarışmaya katılan tüm arkadaşlarımıza teşekkür eder, bundan sonraki çalışmalarında başarılar dileriz.

Ödül sahipleri birarada

“Nasıl Bir Tarım Eğitimi” Yazı Yarışması ödül töreni

Yazı yarışmamızın ödül dağıtım töreni ve sonuçların ilan edilmesi 10 Ocak 1991 günü Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Konferans Salonunda yapılan bir tören ile gerçekleştirildi.

Bilindiği gibi yarışmamıza katılım süresi 10 Aralık 1990 günü dolmuş bu tarihe kadar, 10 Ziraat Fakültemizden 43 öğrenci yazılarıyla yarışmamıza katılmıştır. Bu tarihe kadar Oda'mızda toplanan ve birer kod numarası kimlikleri yazarları tarafından gizli tutulan bu yazılar Prof.Dr. Cemal TALUĞ, sayın kemal GÖKÇORA, sayın Reha İSVAN, sayın Emin ÇOLAŞAN, Mahir GÜRBÜZ ve Atilla GÖKTÜRK'ten oluşan 5 kişilik bir jüri tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Daha sonra Oda'mızda toplanan bu değerlendirmelere göre en yüksek puanı alan yazıdan başlayarak 1., 2. ve 3. kod numaraları ile belirlenmiş ve Oda'mız Yönetim Kuruluna iletilmiştir. Kod numaralarına göre belirlenen ödül sahiplerinin kimlikleri kapalı zarflar açılmak suretiyle Oda'mız tarafından açığa çıkarılmıştır.

Önceden belirlenen program çerçevesinde, ödül töreninin yeri ve saati yazılı olarak açıklanmış, afişler ile tüm fakültelerimize ilan edilmişti. Bu çerçevede ödül sahibi öğrenciler Ankara'ya davet edilmiş, ödül törenine katılmaları sağlanmıştır.

Yarışma birincisi Yusuf Ziya Kurt ödülünü Prof. Dr. Arif Akman'dan aldı.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Konferans Salonunda yapılan töreni Prof.Dr. Cemal TALUĞ yönetmiş, başta Fakülte Dekanımız Sn. Prof.Dr. Akif KANSU'nun yaptığı açılış konuşmasından sonra Yüksek Ziraat Enstitüsü mezunu Prof.Dr. Arif AKMAN ve Emekli Ziraat Yüksek Mühendisi, Eski Parlamenter Abdi ÖZKÖK'ün kendi öğrenim yıllarına ilişkin anıları törene renk katarken Oda yönetim kurulu üyesi Atilla GÖK-

Yarışma ikincileri Nuriye Taşkan ve Kemal Gerçek ödülleri Abdi Özkök'ten aldılar.

TÜRK'ün yarışmayı değerlendirme konuşması ile ödül sahipleri açıklandı. 1.lik ödülünü kazanan Yusuf Ziya KURT'un 1 milyon lirapara ödülü ve plaketi Prof.Dr. Arif AKMAN, 2. lik ödülünü kazanan Nuriye TAŞKAN ve Kemal GERÇEK'in 750.000 TL.'lık para ödülleri ve plaketleri Abdi ÖZKÖK 3. lük ödülünü kazanan Müslüm Coşkun'un 500.000 TL. para ödülü ve plaketi Dekan Prof. Dr. Akif KANSU tarafından verildi. Bilindiği gibi 1. olan Y. Ziya KURT'un Almanya'ya inceleme gezisi programı ise Friedrich Ebert Vakfı tarafından üstlenilmiştir. Tören baştan sona TV1. kanalında yer alan "Gün Başlarken" programı tarafından kaydedilip ödül sahipleri ile röportajlar yapılmış ve program 30 Ocak 1991 günü yayımlanmıştır.

Friedrich-Ebert Vakfı'na Teşekkürler...

Kısaca kendisini "1925 yılında kurulmuş, kâr amacı gütmeksizin kamu yararına çalışan bağımsız ve özel bir kültür kurumu" olarak tanımlayan ve "çalışmalarıyla demokrasi düşüncesinin ve temel demokratik değerlerin yerleşmesine ve gelişmesine katkı yapmayı kendine şiar edindiği" belirtilen FRIEDRICH-EBERT-VAKFI halen altmıştan fazla ülkede büroları ve temsilcilikleri ile çalışmalarını sürdürmektedir.

Daha önceki süreçte varlığından haberdar olduğumuz ancak, yarışmamız dolayısıyla ilişkiye geçtiğimiz Friedrich-Ebert Vakfı "Nasıl Bir Tarım Eğitimi" yazı yarışmamızın birincisinin Almanya'daki bir Ziraat Fakültesi'ndeki bir haftalık teknik inceleme gezisi programını üstlenmiş idi.

Yarışma 1.si Yusuf Ziya Kurt arkadaşımız ile ilgili bilgiler Vakıf yöneticilerine bildirilmiş olup, inceleme gezisinin Almanya'daki Üniversitelerin açık olacağı Ekim 1991'de gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

İlk defa gerçekleştirdiğimiz bu yarışma ile yakın ilişki kurduğumuz, yarışmamıza ilgi duyup samimi katkılarda bulunan, destek olan vakıf yöneticilerine meslek toplumumuz adına teşekkür eder, ortak çalışmalarımızın devamını dileriz.

NOT: İlgilenen arkadaşlarımız için Vakfın İstanbul bürosunun adresi:
Friedrich Ebert Vakfı Asariye Cad. Orhan İşhanı No: 33 Kat: 5
80690 Beşiktaş-İSTANBUL

Üçüncülük ödülü sahibi Müslüm Coşkun'un ödülü Prof. Dr. Akif Kansu tarafından verildi.

“Nasıl Bir Tarım Eğitimi” Yazı Yarışması’nda ödül kazanan eserler

Birinci Ödül

KodNo: 87506
YUSUF ZİYA KURT
ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ
TARIM EKONOMİSİ
BÖLÜMÜ
IV. SINIF

GİRİŞ

Ülkemizde tarımsal öğretimin başlangıcının 145. yıldönümünde “nasıl bir tarım eğitimi?” sorusunun yanıtlanması artık ertelenmemesi gereken bir zorunluluktur. Çünkü ülkemizde tarımsal konularla ilgili sorunlar büyük boyutlara ulaşmıştır. Tarımsal eğitim de, bu konular zincirinin önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Ahcak, “nasıl bir tarım eğitimi?” sorusu “nasıl bir tarım üretimi?” sorusu ile birlikte yanıtlanmalıdır. Tarımsal üretim konusunda amaç, modern bilim ve teknolojiye dayanan çağdaş bir düzeye ulaşmaktır. Bu açıdan ele alındığında “nasıl bir tarım eğitimi?” sorusu, “çağdaş bir tarımsal üretimi gerçekleştirebilecek çağdaş bir tarım eğitimi” olarak yanıtlanabilir.

ÇAĞDAŞ TARIMSAL ÜRETİM VE EĞİTİM

Yukarıda da belirtildiği gibi, tarımsal konulardaki tüm çabalar modern ve çağdaş bir tarımsal yapı ve üretim yaratmak amacıyla yöneliktir. Ülkemizde tarımsal üretimin modernleşmesi yolunda elbette ki büyük aşamalar kaydedilmiştir, ancak gelişmelerin yetersiz kaldığı basit karşılaştırmalarla dahi anlaşılabilir. 1846 yılında Sadrazam Mustafa Reşit Paşa'nın emriyle kurulan Ziraat Mektebi'nin açılışından iki yıl sonra “Ziraat bir emr-i ilahidir. Tahsilinde hiçbir fayda yoktur” (1) görüşünün de etkisiyle kapatılması, başlangıç noktasının hangi düzeyde kaldığını göstermektedir. Aynı şekilde, bugün ulaşılan noktanın da olması gerekenin çok gerisinde kaldığı bir gerçektir.

Devamı 12. sayfada

İkinci Ödül

KOD NO: 94654
NURİYE TAŞKAN
ANKARA
ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT
FAKÜLTESİ SU
ÜRÜNLERİ BÖLÜMÜ

KEMAL GERÇEK
ANKARA
ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ
TARLA BİTKİLERİ
BÖLÜMÜ
IV.SINIF

Ülkemizde bir eğitim sorununun olduğu artık herkes tarafından bilinen bir gerçek. Tarım eğitimini de genel eğitim sorunundan ayrı tutmak olanaksız. Bu durumda asıl konumuza, yani tarımsal eğitimin nasıl olması gerektiğine gelmeden önce, eğitimin genel sorunlarına kısaca göz atmakta yarar olduğu kanısındayız. Daha sonra da tarımsal eğitim konusundaki görüş ve önerilerimizi belirteceğiz.

Yediden yetmişe herkesi etkileyen eğitim sorunu son yıllarda özellikle bizler, yani üniversite gençliği üzerinde yoğunlaşan bir baskıyla kendini göstermektedir. Ulu önder Atatürk'ün sonsuz bir güvenle Cumhuriyeti emanet ettiği biz gençlere, günümüzde, yani Cumhuriyetin 67nci yılında güvenilmemesi üzerimizdeki baskıyı artırmaktadır. Her şeyden önce bizler ülkemizin gele-

Devamı 16. sayfada

Üçüncü Ödül

KOD NO: 19673
MÜSLÜM COŞKUN
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
URFA ZİRAAT
FAKÜLTESİ
TARLA BİTKİLERİ
BÖLÜMÜ
III. SINIF

BAŞLARKEN

Öncelikle, bu inceleme yazısı hazırlanırken, ödül amacı alınarak hazırlanmadı. Çünkü varolan sorunları anlatmak herhalde ödüle layık birdavranış olmasa gerek. Ancak sorunları sorun olmaktan çıkaracak alternatifleri uygulamaya koymak ödüle layık bir icraat olsa gerek. Şayet, diğer arkadaşlarımla ve benim çabalarım sonucu oluşturulan alternatifler uygulamaya konulursa, işte o zaman ben kendi adıma ödülümü almış olacağım.

Ve yine belirtmek istiyorum ki, hazırlanan bu inceleme yazısında mini anketler sonunda ortaya çıkan gerçeklerin yorumu; bir siyasi provakasyon olarak değil de varolan gerçeklerin bir yansıması olarak değer görürse daha fazla sevinmiş olacağım.

Çünkü hiç bir amatörce hazırlanmış olan inceleme yazısında, gerçekleri sırf birkaç azınlığı memnun etmek için görmezlikten gelmek de herhalde takdire değer bir davranış olmasa gerek.

Devamı 19. sayfada

Yarışmada ödül alanlar Yönetim Kurulumuz ile birlikte

“BİZİM ÖĞRENCİLİĞİMİZ”

Abdi ÖZKÖK
Ziraat Yüksek Mühendisi

Odamız başkanlığınca benden bu törende bizim meslek öğrenimi yaptığımız günleri içine alan bir söyleşi yapmam istendi. Ben de bunu kabullenerek geldim, bu amaçla karşınızdayım. Önce hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlarım.

Alışlagelmıştır, böyle toplantılarda böyle kürsülerde hep genellikle Bakanlar, Rektörler, Dekanlar, Hocalar, deyim yerindeyse koca koca adamlar konuşurlar; bunlar dinlenirler. Bu gün sanırım bu alışıla gelmişliğin dışına çıktık, şimdi buradan sıradan aramızdan birisi olarak meslektaşımız Yüksek Ziraat Enstitüsü Ziraat Fakültesi 1938 yılı yani 53 yıl önceki mezun ABDİ ÖZKÖK konuşuyor.

Ben şimdi sizleri 53 yıl önceki Yüksek Ziraat Enstitüsüne o zamanki Ziraat Fakültesine, o zamanki eğitim öğretim sistemine o zamanki anılara götürüreceğim.

YÜKSEK ZİRAAT ENSTİTÜSÜ

Osmanlı dönemindeki bölük pörçük zirai öğrenim düzeninin yerine Cumhuriyet döneminde 1930'lu yıllarda Alman Profesörlerin, hocaların getirilmesiyle kurulan bir tarımsal eğitim kurumu. Bir Üniversite. Bu Enstitünün:

Tabii İlimler Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Orman Fakültesi, Ziraat San'atları Fakültesi olmak üzere 5 fakültesi vardı. Demek ki kuruluş bir tarım üniversitesi ve bünyesinde Fakülteleri.

Y.Z. Enstitüsünün öğrenci alım koşullarının başında Lise çıkışlı olmanın yanında çiftçi çocuğu olma ilkesinde vardı. Sınıf sayısı 50-60 arasında idi. Öğrenciler ilk yıl çiftlikte 10 ay staj görürler ve Almanca öğrenirlerdi. Sonraki ilk yılın ana dersleri Tabii İlimler Fakültesi dersleri idi. Bu döneme Fizikum dönemi denirdi. Öğrenciler bunu sınavla bitirerek bu Fakültenin diplomasını alırlardı. Bundan sonraki yıllarda Ziraat, Veteriner, ve Orman dersleri kendi Fakültelerinde

görülürdü.

Burada göze çarpan önemli husus Ziraat Fakültesine alınan öğrencilerin ilk yıl çiftliklerde bilfiil ziraat işlerinde çalışarak çiftçilik esaslarını önceden kavramaları hususudur. Bu belkide o zaman liseyi bitiren gençlerin % 99'unun çiftçi köylü çocuğu olmadığı göze alınarak konulmuş bir ilkeydi. İşte ben bu okula baba besleğimi güderek bunu bildiğim için gelmiştim. Halbuki lise çıkışım en iyi derecedeydi. Tıp, siyaset, ve diğer mühendislik fakülteleri kapıları da benim için açıktı.

O zaman bu Y.Z. Enstitüsüne dışarıda bir ad takılmıştı. Bu üç sözcüklü adın sözcük başlarındaki Y.Z.E. harflerinden esinlenerek konulmuş ve Ye. Zevket. Eğlen denilmişti. Acaba bu nereden ileri geliyordu: Almanlar çok ciddi, disiplinli idiler. Sadece öğrencileri dört yıl göz açtırmadan çalıştırıp okutmakla kalmıyorlar, bunun yanında çok mükemmel yedirip içiriyorlar, hattâ giydiriyorlar, çeşitli sporlar yaptırıyorlar, yerine göre balolar, yemekler düzenliyorlar biz öğrencileriyle birlikte güllüp eğleniyorlardı. Bu yönde başka okullarda okuyanları imrendiren bir düzen kurulmuştu, ve işte onun için dışarıda adı ye, zevket, eğlen olmuştu.

Şimdi işe Atatürk Orman Çiftliği'ndeki Stajdan başlayalım:

50 kişilik sınıf oradaki geniş bir pavyonda kalırdık. Bir öğrenci âmirimiz vardı. Bu aynı zamanda Atatürk'ün çiftlikteki adamlarından biri idi, ve tarımcı idi. Fakülteden aldığı direktiflerle hazırladığı haftalık programlara göre iş tulumlarımızı giyerek sabahın erken saatlerinde işçiler gibi işe çıkarak akşama değin muhtelif tarım dallarındaki servislerde, tarımcı yüksek öğrenim görmüş servis şefleri ve oradaki ustalar direktif ve gözetiminde çalışırdık. Akşamları da Almanca hocası gelir ders verirdi.

Herhalde biliyorsunuzdur; Atatürk'ün kaldığı yerlerden biride Orman Çiftliğindeki Marmara Köşkü idi. Atatürk'te staj süremizce üzerimizdeki gözetimini sürdürmüştür. Bazı sabahları atına binerek kaldığımız, yattığımız pavyona değin gelir işe çıkışımızı denetlerdi. Atatürk çiftliğini lokantasında yemek yerken başkalarına yemek verilmez, biz öğrencilere o saatte birlikte yemek yememize izin verilirdi. Bizlere karşı her halde tarımsal öğrenim gördüğümüz için çok yakınlığı hattâ sevgisi vardı. Aslında bu anılarımı Ata'nın tarıma ve tarımcılara

Devamı 25. sayfada

OSMANLI VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE YÜKSEK ZİRAAT ÖĞRETİMİNE BİR BAKIŞ

Prof.Dr. Arif AKMAN

20. yüzyılın başlangıcında dünyaya gelmiş bulunan bizim kuşak hem çok şanssız, bir bakıma da şanslı sayılır. Şöyle ki âdeta bir târih olan bizim kuşak, Trablusgarp, Balkan ve 1. Dünya Savaşını yaşamış özellikle 1. dünya savaşının neden olduğu açlığa, yoksulluğa, sefalet ve idaredeki yolsuzluklara tanık olmuştur.

Ote yandan bizim kuşak çok şanslı sayılabilir, zira bu kuşak her ne kadar Anadolu İhtilalini, yani kurtuluş savaşının ilk zamanlardaki umutsuzluğuna, dikenli yollarına rağmen, İnönü, Sakarya ve Dumlupınar zaferlerinin ve vatanın kurtuluşunun verdiği coşku heyecanını yaşamış; saltanak ve hilâfetin kaldırılmasına tanık olmuş ve Atatürk devrimlerini heyecanla, coşku ile alkışlamış bir kuşaktır.

Yine bizim kuşak, bir yazarımızın dediği gibi, ciğerlerini Mustafa Kemal havası ile şişirerek büyüyen gelişmiş bir kuşaktır. Dolayısıyla de Atatürk sevgisi, Atatürk ülkü, ilke ve devrimlerine bağlılık, ta iliklerimize kadar işlemiş bulunmaktadır.

Atatürk uzun askerlik yaşamı boyunca Mehmetçikle haşır neşir olmuş onu çok iyi tanımış, Türk köylüsünün ızdıraplarına, yoksulluk ve çaresizliğine çok yakından tanık olmuştur. Bu itibarla yaptığı devrimler arasında kuşku yok ki Türk köylüsünün refaha kavuşması çarelerine büyük önem vermiştir.

Atatürk "Köylü efendimidir", "Milli ekonominin temeli ziraattır" derken, başka bir konuşma-

sında: "Türkiye'nin sahibi efendisi, üretici köylüdür. Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin ekonomik politikası, bu asıl gayeyi istihdafa matuf olmalıdır." direktifini verirken, hep Türk köylüsünün ekonomik gücünün artırılmasını hedef almıştır.

Bu amaçla Atatürk ve Başbakan İsmet İnönü, bu bakımdan radikal önlemler alınmasına ve çağdaş ziraat metodlarının memlekette uygulanmasına ve bu maksadı sağlamak için de çağdaş bir yüksek ziraat eğitimi ve araştırmalar yapacak ziraat kurumlarının yetiştirilmesine karar vermişlerdir.

Cumhuriyetten önceki Osmanlı döneminde memlekette Bursa, İzmir, Adana, Erzincan, Çankırı ve Kepsut gibi ziraat teknisyeni yetiştiren orta ziraat okulları ile; bir de İstanbul'da Halkalı Ziraat Mektebi Âlisi, yani Halkalı Yüksek Ziraat Okulu bulunmakta idi. İstanbul'da Topkapıya yaklaşık 8 ve Yeşilköye 5 km uzakta olan ve Halkalı köyünün yanı başında kurulmuş bulunan, 1882'den beri yüksek ziraat eğitimi yapan bu okulun eğitim süresi uçun yıllar 3 yıl iken, benim bu okula girdiğim 1923 yılından itibaren 4 yıla çıkarılmıştır.

Hocalarımızın hepsi batıda yetişmiş ve o zamana göre birer otorite sayılan kimselerdi. Okulda ziraat konuları ile birlikte botanik, kimya ve biyoloji konularına ağırlık verildiği için, mezun olanlardan bir kısım meslektaş liselerde öğretmenlik yapmışlardır.

Dersler öğleden evvel verilir, öğleden sonra da tatbikat yapılırdı. Tatbikat, okulun oldukça geniş arazisinde tarlada, sebze bahçesinde, meyve bahçesinde, geniş olan kolleksiyon bağında, sütçülükte, tavukçulukta, makina parkında, çiftlik müdürü ve bir asistanın gözetimi altında disiplinle yürütülürdü. Laboratuvar tatbikatı olarak kimya, haşarat ve emraz laboratuvarında yapılırdı. Bu arada belirtmeliyim ki haşarat, yani entimoloji ayrı bir ders olarak, emraz, yani Fitopatoloji ise, botanik dersi içinde yer almıştır.

Okulun geniş bir çam ormanı ve botanik bahçesi bulunmakta idi. Botanik bahçesindeki bitkilerin hepsinde Türkçe ve Latince isimler bulunduğu için zamanla Latince isimler kafamızda yer etmişti. örneğin Tamarix angilica, Taxus baccata, Pinus nigra, Pinus elepansis gibi latince isimler o zamandan hatırlımda kalmıştır.

Bu öğretim durumuna karşı biz öğrencilerin sosyal yaşamı, çok olumsuzdu. Zira sosyal yaşamı sağlayacak bir tesis yoktu. O dönemde radyo olmadığı gibi, sinemayı da ancak İstanbul'da görmek mümkündü. Boş zamanlarımızda okulun geniş avlusunda toprak alanda ara sıra voleybol, ya da futbol oynardık. Toplumdan soyutlanmış, uzak ve aramızda kız öğrenci olmadığı için kılık kıyafete hiç önem verilmez, öğrencilerin çok kez koridorda ve hatta dershanede şıpidik terliklerle gezdikleri olurdu. Belirtmeliyim ki her sınıfın dershanesi ayrı idi, yani 4 dersane bulunuyordu.

Sınıf arkadaşım rahmetli Sadri Aran bir gramafon getirmişti. Boş vakitlerinde sınıfta bu gramafondan birkaç batı müziği çalardı. Bunlardan Bach'ın Areia'sını, Brams'ın Macar danslarını ve çigan müziği parçalarını hatırlarım. Bu klasikler sayesinde o zamandan itibaren kulaklarım batı klasik müziğine alışmış oldu. Mezun olduktan sonra Ankara'da "Etilik Merkez Laboratuvarları"nda bir yıllık asistanlık görevim sırasında, o zamanlar Cebeci'de bulunan musiki mektebinde verilen konserlere devam ederek klasik ve batı müziğine dinleyici olarak bende daha fazla heves uyanmıştı.

Devamı 22. sayfada

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ VE TARIMSAL ÖĞRETİM

Hazime KARA
Gaziantep Ü.
Kahramanmaraş Z.F.

Tarih süzgeci içerisinde bilim, teknik ve sosyal yapıda gelişmeler ve ilerlemeler olagelmıştır. Tabii bir sonuç olarakta insanoğlunun ihtiyaçları çoğalmıştır. Bu ihtiyaçların düzenli ve en iyi bir şekilde karşılanması gereği, çeşitli uzmanlık alanlarının doğmasına neden olmuştur. Varolan imkanların en iyi şekilde değerlendirilerek, en yüksek verimin elde edilmesi, deney ve gözlemlerin, uzman bir eğitim aracıyla, konuyla ilgilenen ihtiyaç sahibi insanlara aktarılması "Mühendislik Kavramı"nın doğurmuştur. Bu kavram: "Toplumların eğitim yoluyla yaratıkları, bilimsel ve teknik düzeydeki en son gelişmeleri içeren çeşitli uzmanlık alanlarından oluşur."

Ziraat Mühendisliği, ülkemizde en önemli uzmanlık alanlarından birini oluşturur. Bu alan, tarımsal servet ve kaynakların bulunması, korunması, planlanarak işletilmesi ve tarımsal verimin artırılmasında etkilidir. Ayrıca kırsal nüfusun, toplumsal ve ekonomik yönden geliştirilmesine teknik yöntemlerle destek olmasında da aktif bir şekilde hizmet vermektedir.

Ekonomisinin çoğunluğu tarıma dayalı olan ülkemizde, Ziraat Mühendisliğinin vereceği hizmet ve sorumluluklar daha da artmaktadır. Buna mükabil olarak Ziraat Mühendisleri çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Ziraat Mühendislerine, daha yararlı olmaları ve ülkemizin verimini yükseltebilmeleri için büyük imkan ve olanaklar sağlanmalı ve onları sorunlardan uzaklaştırmalıdır.

Ülkemizde, devletin tarımla ilgilenmesi 1839'dan sonra başlamıştır. İlk tarım okulu 10 Ocak 1846'da B. Reşit Paşa'nın emri ile Aymama Çiftliği'nde açılmış, ama mezun veremeden kapatılmıştır. Bunu diğerleri izlemişse de, ülke tarımının gelişmesinde ve tarımsal öğretimde etkili rol oynayan Ziraat Fakültesi 1948'lerden sonra kurulup, yaygınlaşmaya başlamıştır. Ülkemiz için bu aşama çok geçtir. Bunun daha önceleri açılıp geliştirilmesi gerekmektedir.

İlk tarımsal öğretimin başlamasından günümüze kadar, tarımsal alanda büyük gelişmeler olmuştur. Son 30 yıldaki tarımsal gelişmelerde; tarımsal öğretimin,

açılan Ziraat Fakültelerinin büyük bir yeri ve önemi olduğu apaçık bir gerçektir. Bilim ve Teknolojide ilerlemek isteyen her ülkenin önce ekonomik ilerlemesini sağlaması gerekmektedir. İlerleme yoluna girmekte olan ülkemiz de, ekonomisini ilerletmek için tarımsal öğretim ve gelişmeye önem vermelidir. Çünkü, tarımsal gelişme ve ilerleme demek, ülke ekonomisinin ilerlemesi demektir.

Öğretim materyalinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi, büyük ölçüde araştırmalara bağlıdır. Tarımsal kalkınmanın hızlandırılması, öncelikle araştırmalarla, yeni bilgilerin, teknik yöntemlerin uzmanlar tarafından, ilgili mercilere, köy hizmetleri ile üreticilere, çiftçilere ulaştırılması ve uygulanmasına bağlıdır.

Eğitim, Öğretim ve araştırmanın temel amacı; Türk Tarımı'nı kaldırmak, tarımın ekonomik gelişmeye yapacağı katkıları artırmaktır. Eğitim ve öğretimin en önemli fonksiyonu ise uzman elemanlardır. Yetişen bu elemanlar (mühendisler) üretici ve çiftçi ile bir bütün olmalı, onları her yeni gelişmelerden haberdar ederek, tarımsal verimin yükselmesini sağlamalıdır. Bunun için mühendislere ve tarımsal öğretime büyük önem verilerek, bu amaçla her türlü olanak sağlanmalıdır.

Tarımsal eğitim ve öğretim açısından zayıf olan ve kırsal kalkınmayı sağlayamamış Kahramanmaraş'ta da, tarımsal öğretimin kalkınmadaki öneminin bilincine varılmış ve 1988'de Ziraat Fakültesi kurulmuştur. Kurulan bu Fakülte'den iyi eleman ve uzmanlar yetişmesi için tek çare eğitim ve öğretimin desteklenmesi, biz öğrencilere araştırma olanaklarının sağlanmasıdır. Bu imkanlara kavuşmak ve en iyi hizmet vermek için uzman olmak dileğiyle.

GAP BÖLGESİNDE ZİRAAT MÜHENDİSLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

M.Hadi AYDIN
Ege Üniversitesi
Tarla Bitkileri Bölümü

Türkiye modernleşme yolunda ilerlerken, kendi kaynaklarıyla kalkınma sancıları çeken bir ülkedir. Bu itibarla 20. yy'ın son çeyreğine girerken, önemli atılımlar yaparak, topyeün bir kalkınma seferberliği ilan etmiştir. Bu perspektif içinde, Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerine konumlarından ötürü özel bir önem verilmiş, son yıllarda bu bölgelere önemli yatırımlar yapılmıştır.

Hiç kuşkusuz bu yatırımların en önemlisi ve kapsamlısı, Güney Doğu Anadolu Bölgesinde uygulanmak istenen "GAP PROJESİ" dir.

Doğal yağışların yetersiz (yılıda ort. 350-450 mm civarında) olması nedeni ile, kuru tarım yapıldığı, geleneksel tarım ürünlerinin yetiştirildiği bu bölgede, varolan su potansiyelinden yararlanılarak, bu geniş, verimli, düz arazilerin sulanması amaçlanılmış ve GAP PROJESİ geliştirilmiştir.

Bu proje ile, 1,8 milyon hektar arazi sulanılması düşünülmüş, bu Türkiye'de sulanan arazinin % 60'ı kadardır. Aynı zamanda proje dahilinde yapımı sürdürülen 18 hidroelektrik santralından yılda 24 milyar kilowatt saat elektrik üretimi yapılacaktır. Bu da şu anda Türkiye'de üretilen elektrik üretiminin % 70'i kadardır.

Yine GAP'ın tamamen hayata geçirilmesi ile beraber; yoğun işsizliğin yaşandığı bu bölgede üç milyon insana iş imkanı yaratılması planlanmıştır.

Bu açıklamalardan da görülmüyor ki, GAP büyük ve önemli bir proje konumunda etkisini hayatın her alanında hissettirecek çapta bir projedir.

Bu projenin önemi, sadece toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi amacına yönelik olmasından ötürü meydana gelmiyor. Ayrıca bölgenin ekonomisini ve sosyal yaşantısını büyük çapta etkileyici olması ve birçok sektöre gelişmeye zorlaması nedeniyle de önem kazanmaktadır.

Bu açıklamalar, proje kapsamında uygulanması düşünülen konulardır. Bu projenin uygulanılması aşamasında ve sonrasında meydana gelebilecek aksaklıklar nelerdir acaba? Böyle bir soruyu kendimize sorduğumuzda, ilginç cevaplar alacağımız kanısındayım.

Bu satırların sahibi, GAP Bölgesinde yaşayan tarım ile uğraşan bir Ziraat Mühendisi adayı olarak, projenin uygulanış tarzı ve süreci bende bazı kuşku uyandırmaktadır.

Öncelikle projenin hedefi, bölgenin çok farklı yapısal değişimlerinin bilinçli çözüme yöne-

lik olması gerekirken, proje bugünkü anlayışla, esas itibarıyla teknik bir sorunun çözümünden ibaret hale getirilmiştir. Yani Atatürk Barajı ve Sulama Kanallarından meydana gelen bir inşaat faaliyetinin yarattığı heyecanın etkisi altında, çok önemli boyutlar kaybolmaktadır.

Projenin uygulandığı bölgenin varolan sorunları nedeni ile ki bunlar; Toprak mülkiyeti durumundaki dengesizlik, ekonomik anlamda bilgi, teknoloji ve sermaye birikiminin son derece yetersiz olması, Devletin siyasi bakış açısından kaynaklanan ters politikalar nedeni ile diğer bölgelerden farklı sorunlara sahip olmaktadır.

Bu sorunları aşmak için sağlam bir plan ve alt yapı oluşturmak gerekmektedir.

Genel bir kaide olarak; insan ve giderek toplum ile doğru ilişki kuramamış hiç bir plan, teknik olarak ne kadar mükemmel olursa olsun fazla işe yaramaz.

Feodal, ekonomik ve sosyal ilişkinin çok çeşitli biçimleri altında ve ağırlıkta hükümsüdüğü; insanları umarsız, amaçsız ve yılgın kıldığı bölgede, uygulanacak projenin bu olumsuzlukları giderecek nitelikte olması gerekir.

Bu derece karmaşık sorunlar yumağını çözmek için sağlam bir alt yapı oluşturmak gerektiğini yukarıda vurguladık. Bunu oluşturmak içinde sağlam bir eğitim ve öğretim sürecini başlatmak gerekmektedir.

Bence sorunun can alıcı noktası da burada yatmaktadır. Sağlıklı bir eğitim sistemi oluşturmak...

Bölgede okur-yazarlık oranının Türkiye ortalamasının altında olması, geleneksel kuru tarım sistemine alışmış olan yöre halkının, sulu tarıma geçişle beraber, yoğun bir bilgi akışına ihtiyacı olacaktır. Çiftçinin bu bilgileri alıp, pratiğe geçirebilmesi için, sağlam bir eğitim ya-

pısının oluşturulması gerekmektedir.

Bu bilgi akışında ve tarımsal faaliyetlerinin çiftçiye götürülmesinde Ziraat Mühendislerine büyük görevler düşecektir.

GAP Bölgesinde tarımsal faaliyetleri üst düzeyde yönlendirecek olan Ziraat Mühendislerinin başarılı olabilmesi için, eğitildikleri öğretim kurumlarının onlara doyurucu teorik ve pratik bilgi vermeleri bir zorunluluk haline gelmiştir. Şu aşamaya kadar bu bilgilerin yeterli verildiği kanısında değiliz.

Oysa ki, GAP'ın fiziki yatırımlarından sonraki evreleri Ziraat Mühendislerine istihdam yaratılması açısından önemli olanaklar yaratmaya adaydır.

Bu olanağı iyi değerlendirebilmek için, Ziraat Fakültelerine bazı görevler düşmektedir. Şöyle ki; konuyu öğrenciler arasında tartışmaya açmaları, yoğun bir şekilde düşünce üretmeleri gerekmektedir.

Ziraat Mühendisi adaylarının, proje devreye girmeden önce bu bölgeye gitmeleri, yerinde incelemeler yapmalarına destek olunmalıdır.

Öncelikle bu gerekleri yerine getirmek zorundayız. Ziraat Mühendislerinin bu konuda düşünce üretmeleri, bilinçlenmeleri, göreve karşı istek duymaları, bu projenin başarı şansı açısından çok önemlidir. Kaldı ki, tarım kurumlarında görev yapan yönetici, uzman, teknisyen ve ustalar ne kadar bilinçli, yetenekli ve göreve karşı istekli olurlarsa, yeni tarımsal teknolojiyi çiftçiye götürüp, benimsetmeleride o kadar başarılı olur.

Sonuç olarak; plan üzerinde yüksek teknolojiye dayalı bir proje olma iddiasında olan GAP'ın alt yapısında, bilimsel veriler ışığında oluşturulması gerekmektedir. Bunun temel koşullarından biri de, sağlıklı bir tarım eğitimi ve öğretimi sürecini oluşturmasıdır.

KIRSAL TARIM VE EĞİTİM

Yusuf DELIALIOĞLU
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Süt Teknolojisi Bölümü

Dünyamız geliyor, çoğalıyor. Uzay çağına doğru uzatmış bir ayağımızı. Sanayileşmenin gereği artık tartışılmıyor bile, ve Tarım... Yüzyıllardır direkt olarak insana ve onun temel ihtiyaçlarına cevap veren bir kavram tarım. Ancak, tarım gelişen sanayi ortamındaki yerini ne derece alabiliyor? Bu soru özellikle ülkemizde büyük önem taşımaktadır.

Anadolu'nun pekçok yerinde kamını doyurmaya çalışan köylüyü ve buna paralel olarak Kırsal Tarım olgusunu görmekteyiz. Bence kırsal (ya da geleneksel) tarım, tarımda sanayileşmenin en büyük engellerinden biridir. çünkü köylü elindeki küçük parçalı mülkiyeti birleştiremez. Ayrıca, küçük çaptaki üretimin yaygın olduğu bir bölgede, küçük ve geleneksel tarım işletmeleriyle, büyük modern işletmeler fiyat rekabetine giremezler. Küçük çaptaki üretimi olan bir köylü ürettiği ürün maliyeti karşılama bile üretimde bulunmak zorundadır. Ve modern bir işletmeye nazaran daha fazla emekle, daha az emekle elde edilebilecek ürün alacaktır. Bunun sonucunda da serbest piyasa ekonomisindeki yerini tam olarak alamayacak ve yoksullaşacaktır.

Tarımsal üretim araçlarının (Gübre, Makina, İlaç, Tohum, Petrol vs.) ne kadarı devlet tarafından desteklenirse, ürünlerin maliyet fiyatı da o oranda düşer.

Gerçekten de devlet tarımla uğraşan köylülerimize çeşitli haklar tanımıştır. Zaten aksini düşünmekte hatadır. Ancak, çoğu çiftçi ailelerin (özellikle kırsal kesimde geleneksel tarım faaliyetleri ile uğraşanların) bu kanunlardan haberi bile yoktur. Devletten nasıl kredi alacağı, işini nasıl daha büyük yapabileceği konusunda bilgisiz ve tecrübesizdir. Elinden tutmak onu bilinçlendirmek gerekmektedir. Kısaca, köylümüz gelişen dünyaya paralel olarak kendini yenilemelidir. Bu aşamada görev çağdaş eğitim sisteminden geçmiş ziraat mühendislerine düşmektedir.

Memleketimizde onca tarım sorunu varken, ve tarımın G.S.M.H. içindeki yeri küçümsemeyecek kadar büyükken, mezun olan Ziraat Mühendislerinin büyük çoğunluğunun iş bulamaması da üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Ve tarım eğitimi... Mezun olduğunda bir işe bile gireceği şüpheli olan gençler acaba derslerine ne denli sarılabilirler? Hiç düşündük mü...

Tarım, önemini kanıtlamış bir kavramdır. Artan dünya nüfusunu ve açlık çeken milletleri düşünersek, bu önem daha kolay anlaşılacaktır. Mümkün olan en az üretim vasıtasını kullanarak maksimum ürün ve dolayısıyla gelir elde etmemiz gerekmektedir. "Çağdaş Tarım" bunu gerektirir.

KIRSAL KALKINMA ÇALIŞMALARINI ETKİLEYEN ETMENLER

Hakan ÖZAT
Ankara Ü. Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü

GİRİŞ

1989 verilerine göre nüfusumuzun % 49'u kırsal alanda yaşamaktadır. Nüfusun bu kadar büyük bir çoğunluğunu kırsal alanda yaşayan bir ülke için, köy ve köylü sorunlarının en önemli toplumsal ve ekonomik sorunların başında gelmesi elbette ki yadsınamaz.

Nüfusumuzun yarısını oluşturan ve köylerde yaşayan bu insanlar; eğitim olanaklarından sınırlı olarak yararlanabilmekte, tek geçim kaynakları olan tarım da çeşitli nedenlerle az üretebilmekte ve pazarlama düzeyinin yetersizliği nedeniyle büyük gelir kaybına uğramaktadır.

Bu sorunların çözümü için yapılacak çalışmalarda, köylünün ne istediği, nelere inanıp, inmadığı araştırılmadan, yani köylünün yapısı tam incelenmeden köylüye bir şeyler sunulacak olursa köylünün bunları kabul etmeme olasılığı büyüktür.

İşte bu nedenle de köye götürülecek hizmetlerde (kırsal kalkınma çalışmalarında) köyün ve köylünün yapısının sosyolojik açıdan incelenmesi zorunludur.

1. Kırsal kalkınma çalışmalarını kolaylaştıran etmenler

1.1. Yenileşme eğilimi : Köylünün kendisine sunulan yeniliklere bakış açısı bu konudaki çalışmaları etkileyen önemli bir etmendir. Köylünün bu konudaki tutumu yeniliklerin benimsenmesini kolaylaştırabileceği gibi zorlaştırabilir. Köylümüz, iyi anlatıldığı ve inanıldığında yenilikleri çok çabuk benimseyebilir. Bu durum Tablo-1'de gösterilmiştir.

Tablo - 1: Herhangi bir yeniliği ilk olarak denemek isteyenler

Davranış	%
İlk deneyen olmak isteyen	79
Denemek İsteyenler	9
Başkaları denedikten sonra denemek isteyenler	6

Kaynak: GERAY, C., 1974, Köye Yönelik Çalışmalar, s. 38 Ankara.

Bu konudaki dikkati çeken bir nokta da; yeniliklere açık olan kişilerin genç, okuryazar kişiler olmalarıdır. Bu kişilerin yenilikleri hem çabuk benimsedikleri, ve hem de yenilikleri çevrelerine yaymak için daha istekli oldukları saptanmıştır.

1.2. İşbirliği ve dayanışma: Kırsal alana yönelik çalışmaları etkileyen önemli bir etmen de, köylülerin kendi aralarında ve devletle olan iş birliği anlayışlarıdır.

Köylümüzün geleneklerinden birisi olan imece geleneği kırsal alana götürülecek hizmetlerde önemli faydalar sağlayabilir. Çünkü yıllardır köyü ilgilendiren bütün işleri birlikte yapmaya alışmış olan köylü, yine köyü ilgilendiren başka işleride kendi güçleriyle ya da devletle birlikte yapmaya karşı çıkmayacaktır. Bu durum aşağıdaki tablo da açıkça görülmektedir.

Tablo - 2: Köylülerin devletin yardımı olmadan kendi güçleriyle yapabileceklerini belirttikleri işler.

Alt yapı Hizmetleri	Yapabileceklerini Belirtenler (%)
Yol	21
Su	19
Elektrik	5
Okul	4,5

Kaynak: GERAY, C., 1974, Köye Yönelik Çalışmalar, Ankara (tarafından düzenlenmiştir)

Buna karşılık köyün büyük sorunlarının çözümü için köylünün yardım beklemesi doğaldır. Köylülerin büyük çoğunluğu (%90) devlet böyle bir hizmet getirdiğinde bu işlerde karşılıksız olarak çalışacaktır.

Devamı 26. sayfada

TÜRK TARIMININ MESELELERİNE BAKIŞ

Cüneyt CESUR
Kahramanmaraş Ziraat Fak.
Tarla Bitkileri

İnsanoğlu varolduğundan bu yana hayatı devamlı bir tekamül içerisinde. İnsan, akli sayesinde kendisini rahata erdirecek şeyleri düşünmüş ve tefekkürünü bu plan üzerine kurmuştur. Kültür ve medeniyetler tarihine bakacak olursak, yığınla medeniyetler, sistemler gözümüze çarpacaktır. Ve hepsinin iddiası da insanın mutluluk reçetesinin kendisinde olduğudur.

İnsanların devletleşme vetiresine göz atacak olursak; bütün devletler, hükümlerini daimi kurma yoluna gitmişler, bununda gerçekleşmesi için bütün yollara başvurmuşlar ve de başvurmaktadırlar? Bu yaşama ve sürdürme isteği ilmi, sosyal, kültürel bütün temel müesseselerde yapılan çalışmayla kendini göstermiştir.

Çok kaba hatlarıyla bakacak olursak; dünyayı hammaddeler idare etmiştir diyebiliriz. Yeryüzünde her zaman diliminde bütün insanların zaruri ihtiyaç hissettikleri materyaller vardır. Bu materyal, zamanımızda petroldür ve petrolün neticesi ortaya çıkan teknolojidir. Bu önemli hammadde eski Türklerde demir ve at, Osmanlılarda baharat olarak tezahür etmiştir.

Günümüzde petrolü dolaylı veya dolaysız elinde bulunduran devletler dünya gündemini elinde tutmaktadırlar. Rönesans hareketleriyle kendini yenileyen Avrupa,

enerjiyi bulmuş, daha sonra petrolün de kullanımını başararak sanayi devrimini gerçekleştirmiş ve günümüzdeki Batı Kültürünü meydana getirmiştir.

Osmanlı müesseselerinin işleme hale gelmesi ve bunun vermiş olduğu panikle Türk insanı bu durumdan kurtulma çarelerini aramaya başlamıştır. Nihaf gaye olarak kendini sanayileşme çabalarına atmıştır.

İşte günümüzde de Türk toplumunun ıstıraplarının altında yatan hakikatlerde bunlardır. Elbette ki sanayileşme; fakat hangi kıstaslar altında? Sosyal ilimcilerin tasnifine göre, memleketimiz hala "ziraat toplumu" ölçülerinde bulunmaktadır. "Bilgi toplumu" nun konuşulduğu günümüzde bu elbette ki istenen durum değildir. T.C. iktidarları da istenen duruma doğru gitmek için çaba sarfetmişlerdir. Ama, gelinen nokta ve seçilen yol nasıldır.?

Dünyamız kurulalı beri olarak artmamakta hatta "Bilim ve Teknik" dergisinde neşredilen bir araştırmaya göre okyanusların her sene belli bir seviyede kıyıları işgal ettiği iddia edilmektedir. Fakat insan sayısı her geçen gün artmaktadır. Şu anda insanların yarısı aç olan bir dünyada yaşıyoruz. İlerde bu açlık bizimde başımıza gelebilecektir. Çünkü bizim nüfusumuzda artmaktadır.

Yıllar	Nüfus Populasyonu (milyon)
1927	13,648
1935	16,158
1940	17,821
1945	18,790
1950	20,947
1955	24,065
1960	27,755
1965	31,391
1970	35,605
1975	40,348
1980	44,734
1985	50,664
1990	57,000

Çizelge - 1 Türkiye'de nüfus artışının yıllara göre dağılımı
(Türkiye İstatistik Yıllığı, 1988)

Çizelge : 1'e baktığımızda nüfusumuz 63 yılda 4 kattan fazla artış göstermiştir. Fakat toprağımız bir karış bile artmamıştır. Dolayısıyla günümüzde birim alandan daha fazla verim almak gereklidir. İnsanlar birtakım lüks ihtiyaçları olmadan da uzun süre yaşayabilirler ama aç duramazlar.

İnsan hayata midesiyle bağlı ise bu gözardı edilemez. Bunun için sanayi teknolojisinden faydalanarak birim alandan verim artırmak mecburiyetindeyiz.

Tarla alanı (Hektar)

Ekilen	Nadas
15522	7472
Sebze Bahçe	Bağlar
563	744
Meyve Ağç.	Zeytin
1029	666
Orman Alanı	
15.499	

Çizelge :2 Türkiye'deki tarım alanının kullanışa göre dağılımı (1950-1988) 39 yıllık ortalama göre (1000) hektar)

Çizelge :2'ye baktığımızda tarla alanlarından düzenli bir şekilde faydalanılamamaktadır. Nadasa bırakılan alan ekilen alanın yarısı kadardır. Yani boş bırakılan alan ekilen alanın % 50'si kadar ki bu da çok büyük bir miktardır. Dünyada üçüncü verimin araştırıldığı bir seviyede bu durum fecaattir. Humuslu yapı olarak zengin olan orman alanlarından faydalanmak için çalışmalar yapmak gerekmektedir. Zeytin, fıstık gibi meyve ağaçlarının tamamı kültüre alınmalı ormanlık olarak bulunanlar aşılansarak faydalı hale getirilmelidir.

Kanaatimizce memleketimizde sanayileşme yanlış onlaşılmaktadır. Sanayî denince fabrika bacalarının çoğaltılması, olarak telakki edilmemelidir. Unutulmamalı ki, insan midesi aç yaşayamamaktadır. Bütün gelişmelerde insan olduğuna göre yine herşeyin temeli ziraî meselelerdir. Ziraatsiz bir sanayi para etmeyeceği gibi sanaysiz toplumda güçlü olmayacaktır. Bu döngüyü çok iyi idrak edip ona göre hareket etmeliyiz.

Ülkemizde ne yazık ki ziraî meseleler, hakikatler gözardı edilmekte bundan dolayı birçok meseleyle de mecburen karşılaşmaktadır. Memleketimizde sıhhatli bir tarım uygulaması yoktur.

Çiftlikle uğraşanlar gelişmiş hareket ederek hem kendisine hem de vatanımıza bilmeden zarar vermektedir.

Miras yüzünden bölünen tarlalar zamanla bir aileyi geçin-

diremeyecek kadar küçülmekte ve meydana gelen ekonomik zorluklardan dolayı köylülerimiz şehire akın etmektedirler. Yine sanayi'ye verilen önem aşırı bir lüks sektörü doğurmakta, köylere kadar inen televizyonlardaki allı pullu hayata şehirlere gelerek kavuşacaklarını zanneden köylülerce köyden şehire şuursuzca bir akın başlamış ve özellikle nüfusun yoğun bulunduğu İstanbul, Ankara, Adana, İzmir gibi şehirlerimizde sosyo-kültürel bir kaos meydana gelmiştir. Hava kirliliği, huzursuzluk, trafik gibi meseleler zuhur edecektir, ve etmiştir. Şehirde umduğunu bulamayan, köye de geri dönemeyen insanlar hüsrana uğrayacak maddî imkansızlıklar gayri-meşru hadiseleri cereyan ettirecektir.

Çizelge : 3'e baktığımız zaman tarım sektöründeki faal nüfus devamlı azalmaktadır. Bu azalan nüfus şehirlere akın etmektedir. Şehirlerin çevresi "gecekondu" denilen meskenlerle bir anda dolmakta karışıklıktan dolayı alt yapı çalışmaları yetersiz olmakta, bundan dolayı salgın hastalıklar baş göstermekte. Kısaca insanlarımız bitmez tükenmez kaoslara sürüklenmektedir. Şehirde umduğunu bulamayan insanlar sosyal huzursuzluğa kaynak olmaktadır.

NETİCE

Netice olarak kanaatimizce sanayileşme; memleketimizde yanlış anlaşılmalıdır. Sanayileşme kavramından sadece fabrika bacalarını ölçü almamalıyız. Unutulmamalı ki, insan aç kalamamaktadır. Yani; ziraat zaman

ve mekan ne olursa olsun insan var olduğu müddet içerisinde gözardı edilemez. Ziraatsiz bir sanayi para etmeyeceği gibi sanaysiz toplum güçlü olamayacaktır.

Biz, sanayileşme, gelişme, bilgi çağını yakalamadan maksat ziraattede teknoloji uygulayarak her ikisini atbaşı götürmeliyiz. Bu gün toprak bitkilerinin, maddelerin mikro veya makro elementle tesbiti gibi olaylar laboratuvarlarda incelenmeli, ıslah çalışmaları, genetik gelişmeleri yakından takip edilerek memleket zararında bu teknolojik gelişmeler kullanılmıdır. Japonya gibi tarıma elverişli olmayan ülkeler, hammaddeyi alıp imâl ettikten sonra biz niye kendi hammaddemizi değerlendirmeyelim. Bu gün sosyo-kültürel olarak çıkmaza giren köylümüze sahip çıkıp bütün gerekli hizmetler götürülerek, daha refah bir hayat seviyesi temin edilerek, köylerimizin boşalmasını önlemeliyiz. Toprak reformuna acilen ihtiyacımız olduğu da artık kendisini hissettirmektedir. Belirli kompleks köy merkezleri kurarak köylümüzün ürettiği malları kendisinin değerlendirmesini sağlamalıyız. dolayısıyla bu gün, bayağı mesele olan şehirciliğimizde kendiliğinden düzelve yollarına girecektir. Yığılmadan dolayı meydana gelen istihdam meselesi de böylece yoluna girecektir.

Dernek ki kaynaklar iyi araştırılırsa yerinde ve zamanında tekniğe uygun olarak kullanılırsa, aynı zamanda mevcut insan potansiyeli de bu kaynaklar içerisinde bünyemize uygun bir şekilde meseleler halledilmiş olacaktır.

	1965	1970	1975	1980	1985
Topl. Nüfus	31.391.421	35.605.176	40.347.719	44.736.957	50.664.458
Tarım kesimindeki iktisaden faal nüfus.	9.750.269	10.230.496	11.694.513	11.104.501	12.118.533
Faal nüfusun Toplam nüfusa oranı	% 31	% 28,7	% 28,9	% 24,8	% 23,9

Çizelge : 3 Türkiye'de Tarım kesiminde ki iktisaden faal nüfus

I. ÖDÜL

NASIL BİR TARIM EĞİTİMİ

■ *"Eğitim, insanların hem bilgi, hem duygu, ve hem de beceri bakımından gelişmesini sağlayan bir süreçtir. Bu süreçte etkinlik sağlayabilmek için, hem insanın özelliklerini ve yeteneklerini, hem de eğitim ortamı ve yöntem seçeneklerini gözönünde bulundurmak gerekir."*

Baştarafı 3. sayfada

Tarım, bitkisel ve hayvansal ürünlerin elde edilmesi ve bunların yarı veya tam mamul hale getirilmesi faaliyetlerini içerir. Bu faaliyetlerle ilgili birer karşılaştırma bile ülkemizin çağdaş üretim grafiğindeki yerini göstermek için yeterlidir. Örneğin, yaklaşık değerlerle, Almanya'da hektara buğday verimi 5500 kg., Türkiye'de 2200 kg.; Dünya ortalaması inek başına süt verimi yılda 2100 kg., Türkiye'de ise 1200 kg. kadardır. Diğer taraftan, Fransa'da 13.000 kişinin çalıştığı şeker fabrikalarında 3,6 milyon ton şeker üretilirken, Türkiye'de 27.000 kişilik işçi ordusu ile 1,2 milyon ton şeker üretilmektedir. Bu durumda, ülkemiz tarımında ve tarıma dayalı sanayi işletmelerinde teknoloji ve sermaye yetersizliğinden kaynaklanan bir verimlilik sorunu açıkça görülmektedir. Diğer bir deyişle, ülkemizdeki üretim ile çağdaş üretim düzeyi arasında önemli farklar vardır. Bu farkın kapatılması için çağdaş teknolojiyi bilen ve kullanabilen ayrıca mevcut üretim faktörlerinden optimum düzeyde yararlanabilmeyi başaracak yetişmiş elemana gereksinim vardır. Bu nitelikteki elemanların yetişebilmesi için Ziraat Mühendisliğinin temelini oluşturan Üniversite eğitiminin çağdaş olması gerekir. Çağdaş üretim sisteminde, üretim faktörlerinin kapasitelerini en yüksek düzeyde ortaya koymaya olanak sağlayacak ortam ve yöntem sağlanarak yüksek verimliliğe ulaşılacağı gibi çağdaş eğitimde de eğitim konu olan öğrencilerin yeteneklerini en yüksek düzeyde ortaya koymada yüksek bir etkinliğe ulaşılır.

EĞİTİM VE İNSAN DOĞASI

Eğitim, insanların hem bilgi, hem duygu, ve hem de beceri bakımından gelişmesini sağlayan bir süreçtir. Bu süreçte etkinlik sağlayabilmek için, hem insanın özelliklerini ve yeteneklerini, hem de eğitim ortamı ve yöntem seçeneklerini gözönünde bulundurmak gerekir. Ortalama bir insanın potansiyel olarak çok büyük yeteneklerle donatılmış olduğu söylenebilir. Örneğin, ortalama bir insan uygun eğitim ortamı ve koşullarında, 5-10 kadar yabancı dili iyi düzeyde konuşabilecek, 5-10 müzik aletini çalabilecek, 5-10 büro makinasını, 5-10 taşıt aracını kullanabilecek, 5-10 spor dalında gerekli bedensel hareketleri yapabilecek ve benzeri becerilerinin yanında da birden fazla sayıda mesleği profesyonel olarak yürütebilecek düzeyde potansiyel yeteneğe sahip-

tir. Eğitim etkinliği, öğrencilerin bu potansiyele yaklaşabilme düzeyi ile ölçülür. Dünya'da insanların sahip olduğu potansiyeli tam olarak ortaya koyabilecek genel bir eğitim sistemi henüz geliştirilememiştir. Fakat, gelişmiş ülkelerde öğrencilerin yukarıda sayılan yetenekler yanında en az bir meslekte ileri düzeyde yetiştirildiklerini gözliyoruz. Ülkemizdeki eğitim kurumlarından da gelişmiş ülkelerdeki etkinlik beklemek doğaldır. Eğitimde etkinliğin saptanabilmesi için gerekli koşullar büyük bir sır değildir. Ülkemizde de bazı seçkin eğitim kurumlarında etkinlik bakımından gelişmiş ülkeler düzeyine yaklaşıldığını gözlemlemekteyiz. Bu gibi kurumlarda eğitim gören öğrencilerin gelecekte istihdam konusunda bir sorunlarının olmadığını, çalışma konularını isteyerek ve benimseyerek seçtiklerini dolayısıyla istekle çalıştıklarını, eğitim elemanlarının konularında iyi yetişmiş olduklarını öğretim ortamının iyi olanaklarla donatıldığını ve eğitim yönteminde ezberden çok araştırmaya, ayrıntıdan çok gerekli ve öz bilgiye dayandığını görüyoruz.

Acaba, tarım eğitiminin başlama-sının 145. yıldönümünde durum nedir?

TARIM ÖĞRETİMİNDE DURUM VE SORUNLAR

Üniversitemizde tarım eğitimi gerçekleştirilmiş önemli gelişmelere karşın hâlâ sorunlar vardır. Bu sorunlardan dolayı durum hiç de iç açıcı değildir. Hocalarımızdan ve meslektaş büyüklerimizden öğrendiğimize göre Ziraat Mühendisliği mesleği, 1960'lı yıllarda "altın çağını" yaşamış, bu yıllarda meslekte istihdam sorunu yokmuş. Orta öğretimin en başarılı öğrencileri Ziraat Fakültelerini tercih ediyorlarmış. O yıllarda öğrenci sayısına göre

öğretim olanaları iyi sayılabilecek düzeyde olduğu için öğrenciler iyi yetişir. meslekte de etkin ve başarılı çalışmalarda bulunurlar. Bundan dolayı meslek onuru da bir hayli yüksekmış. O yıllarda devlet, tarım sektörüne büyük önem vermiş, Tarım sektörü, kamu yatırımlarından önemli bir pay almış. 70'li yıllarda çiftçisinden mühendisine, tüm tarımcılar için bur duraklama dönemi olmuş, 80'li yıllarda ise durum sürekli kötüye gitmiş, alt yapısı oluşturulmadan sürekli Ziraat Fakültesi açılmış, kantitatif artışa karşın kalitatif düşüşe göz yumulmuş, istihdam sorunları çığ gibi büyümüş ve bugünlere gelinmiştir. Günümüzde tarım öğretimindeki durum ve sorunlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Günümüzde yaklaşık 20.000 kadar Ziraat Mühendisinin 7000 kadarının ya işsiz ya da meslekle ilgisi bulunmayan sahalarda çalıştığı belirtilmektedir. İstihdam sorunundan dolayı Ziraat Fakülteleri tüm çekiciliğini kaybetmiş durumdadır. Fakültemize ilk tercihi olarak giren öğrenci sayısı yok denecek kadar azdır. İşte tarım öğretiminde sorunlar bu noktadan başlamaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi insanların büyük yetenekleri vardır, ama bu yetenekleri istekle çalıştıkları zaman geliştirebilir, ortaya koyabilirler. Bir öğrencinin açıkta kalmamak korkusuyla girdiği bir fakültede başarılı olması meslekte yetişmesi olanaksız olmasa bile kaynakların yanlış alanlara kanalize edilmesi demektir.

2. Ülkemiz gereksinimleri gözönünde bulundurulmadan çok sayıda Ziraat Fakültesi açılmış, öğretim elemanları da bu fakültelere dağıtılmıştır. Bunun doğal sonucu olarak, Fakültelerde birçok ders, konunun uzmanı olmayan kişiler tarafından verilmekte veya pek verimli olmayan yoğun programlar biçiminde yürütülmektedir. Öyle ki, yalnızca bir öğretim üyesinin bulunduğu fakülteden söz edilmektedir. Bu durum meslekte yetişme konusunda ve bunun sonucu olarak meslek onuru bakımından ne büyük sakıncalar yaratacağı gayet açıktır.

3. 1960'lı yıllarda yapılan derslik ve laboratuvarlarımızın 35'er kişilik olarak planlandığını ve o zamanlarda bölüm kontenjanlarının da 30-35 kişi olduğunu anlıyoruz. Halbuki bölüm kontenjanlarının da gereksinimleri ve olanaklar gözönünde bulundurulmadan 50-55 kişiye çıkarılmasının, öğretimin kalitesinde yaklaşık aynı oranda bir düşmeye neden olduğu söylenebilir.

4. Yeteri kadar vurgulanmasına rağmen hala gözardı edilen bir konu da uygulamaların yetersizliğidir. Tarım, uygulamalı bir bilim alanıdır. Birçok dersimizde uygulama yapma gereği açıkça ortada iken, öğretim aracı olarak

■ **"Sonuç olarak "nasıl bir tarım eğitimi?" sorusu, "çağdaş bir tarım eğitimi" olarak yanıtlanabilir. Böyle bir eğitimde öğrencilerin hem bilgi, hem duyu ve hem de beceri bakımından dengeli bir biçimde gelişmeleri sağlanır, modern bilim ve teknoloji dinamik yapısıyla öğrencilere aktarılır. Öğrenciler için hem meslekte yetişmek hem de yararlı ve yaratıcı olmak için motivasyon sağlanır. Böyle bir eğitimde, özellikle tarım gibi uygulamalı bir dalda, ezbere değil, düşünmeye, ayrıntıya değil öze, fantazi içeriğe değil uygulanabilir ve sorunlara çözüm getirici bilgilere önem verilir."**

yalnızca karatahta ve tebeşir görüyoruz. Zihinlerimiz uygulama şansı olmayan kuramsal bilgiler deposu durumuna geldi. Tarım eğitiminde ciddi bir uygulama açığı vardır.

5. Uygulama çiftliklerinde makina ve ekipmanın, laboratuvarlarda alet ve malzemelerin eksik ve yetersiz olduğunu gözliyoruz. Ülkemizde çok sayıda fakülte açılınca sınırlı bütçe olanakları da, doğal olarak, hiçbir yerde tam etkin olamayacak bir şekilde bölüşüme uğramaktadır. Böyle olunca mevcut bütçe olanakları ile modern donanım sağlanamamaktadır.

6. Eğitim; zihin, ruh ve beden işidir. Bilgi yanında duyu ve beceriye de önem verilmelidir. Yalnız bilgi sahibi olmakla bir meslekte başarı sağlanamaz. Tarım eğitiminde, mevcut sistemde tıpkı bir tır robot gibi bilgiye önem verilmekte, öğrencilerde meslek sevgisi, sorumluluk duygusu ve bedensel becerilerin geliştirilmesi yönünde bilinçli bir çaba görülmemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak "nasıl bir tarım eğitimi?" sorusu, "çağdaş bir tarım eğitimi" olarak yanıtlanabilir. Böyle bir eğitimde öğrencilerin hem bilgi, hem duyu ve hem de beceri bakımından dengeli bir biçimde gelişmeleri sağlanır, modern bilim ve teknoloji dinamik yapısıyla öğrencilere aktarılır. Öğrenciler için hem meslekte yetişmek hem de yararlı ve yaratıcı olmak için motivasyon sağlanır. Böyle bir eğitimde, özellikle tarım gibi uygulamalı bir dalda, ezbere değil, düşünmeye, ayrıntıya değil öze, fantazi içeriğe değil uygulanabilir ve sorunlara çözüm getirici bilgilere önem verilir. Ülkemizde, tarım öğretiminde; öğrencilerin orta öğretimdeki yetişme durumları, ülkenin genel ekonomik ve sosyal durumu, istihdam politikası ve yüksek öğretim politikası gibi konularla

ilgili sorunlar vardır. Önemli bazı sorunların çözümü ve tarımsal eğitimde kalitenin aktarılması hususundaki öneriler şöyle özetlenebilir:

1. Pazarı olmayan bir ürünün kalitesini yükseltmek ne kadar akılcı değilse istihdam olanakları sınırlı bir meslek öğretiminde kalitenin yükseltilmesi de o kadar akılcı değildir. İstihdam sorunları dolayısıyla öğrencilerin çoğu son sıralardaki tercihleri ile Ziraat Fakültelerine girmekte, girenler ise isteksiz, amaçsız eğitime devam etmektedir. Herşeyden önce istihdam olanaklarını artırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

2. Ülkemizde halen açık bulunan çok sayıda Ziraat Fakültesinin bazılarının kapatılmasını beklemek akılcı ve gerçekçi olmayacağına göre, hiç olmazsa öğrenci kontenjanlarının en az yarı yarıya azaltılması, böylece mevcut olanakların daha etkin kullanılarak eğitimde kalitenin yükseltilmesi sağlanmalıdır.

3. Ziraat Fakültelerindeki öğretim elemanlarının pedagojik formasyona sahip olmalarını sağlamak için hizmet-içi eğitimi çalışmaları yapılmalıdır.

4. Tarım eğitiminde uygulama ve staj olanakları ciddi bir biçimde yeniden ele alınmalı, staj süresi ve kalitesi artırılmalıdır.

5. Ziraat Fakülteleri uygulama çiftlikleri ve laboratuvarları modern araç ve gereçlerle donatılmalıdır.

6. Ziraat Fakültelerinde ders programlarının yeniden gözden geçirilmesi, programların lisans düzeyinde eğitim görenler için gereksiz olan bilgilerden arındırılması gerekir.

7. Öğrencilerin bilgi yanında çoğunun zorunlu olarak girdiği meslek hakkında olumlu duygulara ve etkin becerilere de sahip olmalarını sağlayacak yönde çalışmalar yapılmalıdır.

Yarışmanın ardından...

Baştarafı 1. sayfada

göreviydi. Panellerinde, söyleşilerinde, yayın organlarında ve çeşitli platformlarda hocalarımızın ve meslektaşlarımızın "Tarımsal Eğitim ve İstihdam" konusundaki görüşlerini yansıtan, konuyu hep gündeminde tutan Odamız, Tarım Haftası '91 etkinliklerinde öğrenciye ulaşarak ve onunla direk ilişkiye geçerek, tarımsal eğitim sorunlarına bir başka boyuttan yaklaşmayı hedefledi.

Bu ilişkinin odamız açısından görev olmasının yanı sıra bir diğer boyutu da ihtiyaç idi. Nitekim yarışmaya katılan yazılardan da önceden de bildiğimiz bir olguyu, geleceğin Ziraat Mühendislerinin kendileri için tanımış anayasal bir haktan, mesleki örgütlenme hakkından ve gerekliliğinden, yani Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden habersiz olduğu gerçeğini daha somut olarak gözlemlene fırsat bulduk.

Bunu çok net şekilde 15.000 lerde dolaşan üye sayımız ile görüyorduk. İşsiz olanların yanı sıra serbest çalışan mesleğini yapan birçok genç Ziraat Mühendisi yasal zorunluk olmasına rağmen, bilmediği için Odamıza kayıt olmuyordu.

İşte bu nedenlerde böylesi bir yazı yarışması yapmaya gelenekselleştirmeye karar verdik.

Bu birinci yarışmanın konusunu bulmakta bizim için çok zor olmadı. Şüphesiz ki bir öğrenciye sorulacak ilk soru "Nasıl bir Eğitim" olacaktır. Biz Mühendisler bu konuda konuşuyor, tartışıyor ve sonuçlar çıkarıyorduk. Peki, bugün ki meslekleri öğren-cilik olanlar bu konuda ne düşünüyorlardı, gözlemleri, kuşku-ları ve yaklaşımları neydi. Şu yakın dönemde bile Türkiye'nin birçok fakültesinde eğitim dönemlerinin açılışında, öğrenciler kendilerini temsil etmeyen bir öğrenciye söz verildiği, sorunlarını aktaramadıkları gerekçeleri ile alternatif açılışlar düzenliyor, salonları terk ediyorlardı. Bizim fakültelerimizde bu tür olaylar belki oldubelki de hiç olmadı. Ama 1980-1990 Türkiye öğrenci gençliğinin böylesi bir potansiyel taşıdığı da gözleniyordu.

Olabilirdiğince serbest, yetkili oldukları ve her birine şans tanıdığımda bu şans hiçbir yükümlülük altında kalmaksızın kaç öğrenci

"Nasıl bir Tarım Eğitimi" yazı yarışması ödül töreninden bir görünüm

kullanacaktı? Neler diyeceklerdi? Kendilerince yeterli miydiler? Mutlu muydular? Umutlu muydular? Heyecanlı mıydılar? Sorunları nelerdi? v.b.

İşte tüm bunları düşünerek "Nasıl bir Tarım Eğitimi?" diye sorduk. Tüm Fakültelerimize önce yazı yazdık daha sonra yarışma afişleri basturarak dağıttık. tarım ile ilgili resmi özel bütün dergilerde bu yarışmayı ilan ettik. Yaklaşık 2 aydan uzun bir süre tanıdık ve bekledik. Son katılım tarihi olan 10 Aralık 1990 tarihine kadar bize toplam 43 adet yazı ulaştı.

Öncelikle belirtmek isteriz ki bu sayı ilk defa yapılan bir yarışma olması nedeniyle bizim için bu aşamada yeterli idi ve gelecek için ümit veriyordu. Kod numaraları ile gelen ve kimlikleri bilinmeden değerlendirilen katılımcıların, değerlendirme bittikten sonra açılan kimlikleri bizler için daha da sevindirici oldu. Çünkü halen Türkiye'de eğitim veren 10 Ziraat Fakültesinden öğrenci sayıları ile orantılı olduğu söylenebilecek sayıda katılımcı olduğunu gördük. Buda tüm ziraat fakültelerinin öğrencilerine ulaşmamız ve onların konuya ilgi duymuş olması açısından bizce yine önemliydi.

Bu noktada başta yarışmaya katılan, düşünce ve görüşlerini bizlere iletken, konuyla ilgili düşünceler kafa-sında değerlendirmeler yapan ama çeşitli nedenlerle katılmayan, ancak önümüzdeki yıllarda yarışmalarımız-

da yer alacak öğrenci kardeşlerimizin hepsine ve yarışma duyurusunun yapılmasında samimi gayretlerini esirgemeyen tüm Ziraat Fakültelerinin yöneticilerine teşekkürü borç biliriz. Önceden de belirtildiği gibi bizim için bu ilk olan bu yarışma eksiklikleri ve fazlaları ile daha sonraki yarışmalarımız için bir klavuz niteliği taşıyıp, bundan sonraki çalışmalarına ışık tutacaktır.

Yarışma jürisi oluşturulurken konuyu çok yönlü ve değişik bakış açılarından değerlendireceklerine inandığımız değişik konulardaki kişilerden böylesi bir çalışmaya katkıda bulunmaları istenmiştir. Nitekim, odamız yönetim kurulu adına jüri de yer alan arkadaşlarımız dışındaki 4 üye yoğun çalışma tempolarına rağmen bizi kırmayıp, böylesi bir görevi onur duyarak yürüteceklerini odamıza bildirmişlerdir.

Bu dört üye, Prof.Dr. Cemal TALUĞ (Ank.Üniv.Ziraat Fak. Öğretim Üyesi, Odamız Danışma Kurulu Başkanı) Reha İSVAN (Zir. Yük. Müh., Yazar), Kemal GÖKÇORA (Zir. Yük. Müh. Eski Parlamenter), Emin ÇOLAŞAN, Gazeteci-Yazar) ve Odamız adına Başkan Mahir GÜRBÜZ ve Yönetim Kurulu Üyesi Atilla GÖKTÜRK yaptığımız çalışma sonucunda ödül alan eserleri belirlemiştirlerdir.

Yarışmaya katılan eserlerin değerlendirilmesinde yazının özgünlüğü, yarışmacının kendi düşünce ve gözlemlerine ne derece dayalı bir yazı oluşturduğu ve Türkçemizi nasıl kullandığı önemli birer rol oynamıştır.

Gelelim yarışma sonuçlarına, önce birkere daha belirtmede yarar görüyoruz, şurası çok açık olmalıdır ki bu yarışma yapılırken tarım toplumu-muzdaki hiçbir kurum ya da kişi özel olarak hedeflenmemiş, özgün bir karalama ya da yerme düşünülmemiş sadece ve sadece eğitimle ilgili sürecin pasif ucu olarak görülmek için çaba sarf edilen genç insanlarımızın eğitime bakış açıları, gözlemleri, kendi ifadeleriyle alınmak istenmiştir. Kaldı ki zaten çeşitli platformlarda eleştirdiğimiz Türk eğitim sistemi ve bu sistemin bir parçası olan tarımsal eğitimin değerlendirilmesinin eksik kaldığına inandığımız bir boyutu bu yolla tamamlanmaya çalışılmıştır.

Bu çerçevede doğal olarak eleştirel bir yaklaşıma sahip bulunan tüm yazılar tarımsal eğitimin yetersizliklerini dile getirmektedir. Ancak, yine yazılardan gözlenen, toplumumuz adına gerçekten çok sevindirici bir nokta tüm bu eleştirel yaklaşımların büyük bir öğrenme, daha iyi eğitim potansiyeli ve arzusu dolu olması ve bu doğrultuda çözümler önererek, eleştiriler ile bütünleşmesidir. Bu da bizce öğrencilerimizin içinde buldukları koşulları çok iyi gözlemledikleri, analiz ettikleri olumsuzluklara karşı duyarsız olmanın ötesinde, topluma karşı sorumluluk duydukları ve eğitimle ilgili diğer sorumlulukları da paylaşma arzusunda oldukları gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Farklı okullardan, farklı bölümlerden ve mutlaka farklı sosyal katmanlardan öğrenci arkadaşlarımızın üzerinde birleştikleri, bir şekilde ifade ettikleri sorunları şöyle bir arka arkaya sıraladığımızda, gerçekten objektif ve net gözlemler olduğunu görüyor ve mutlaka düzeltilmesi gerektiğine inanıyoruz.

İşte tarımsal eğitimin sorunları:

- Fakülteler arası ders programlarında ki uyumsuzluğun yanı sıra, her bir fakültenin programları ile eğitim ve öğretim politikalarındaki değişiklikler.

- Planlama eksikliği ve programların gereksinimlerine göre düzenlenememesi nedeniyle bölüm özelinde sürekli değişen dersler nedeniyle sınıflar arasında bile ders program bütünlüğü sağlanamaması.

- Fakülte eğitimi sürecinde teorik

derslerin fazlalığının yanı sıra meslek dışı beden eğitimi, Türkçe ve benzeri derslerin önemli bir yer kaplaması programın yaklaşık 2/3 ünün mesleki eğitim dışındaki derslerden oluşması,

- Uygulama derslerinin saat ve yer olarak yetersizliği, hatta laboratuvar yerine anfiye yapılması,

- Organize olamamış Ziraat Fakültelerinde yasak savma mantığı ile yapılan "Paket Ders" uygulamasının çözüm olmayışı ve sorunu çözemeyeceği,

- Organize Ziraat Fakültelerindeki uygulama çiftliklerinin göstermelik işlevleri ve öğrenciler için bir eğitim merkezi olarak kullanılmamasının ötesinde öğrencilerin çiftlik işlerinde bedava iş gücü olarak kullanılması.

- Hoca öğrenci ilişkilerindeki kopukluklar; baskı altında şekillenen davranışlar ve iki Ziraat Mühendisi ilişkisinin oluşmaması.

- Şişirilmiş kontenjanlar nedeniyle öğrenci sayılarının fazlalığı, ekipman yetersizliği,

- Zengin, doyurucu ve her zaman açık kütüphane olanaklarının yaratılmaması,

- Öğrenciler için araştırma olanakları yaratılmaması, araştırma arzularının köreltilmesi.

- Eğitim sürecine, üretimle bütünleşememeleri, eğitim-öğretim ilişkisinin kopukluğu, karar verme yeteneklerinin gelişmemesi,

- Çiftçi ve köy yaşamını tanıyamamış ve bu nedenle gelecekte içinde çalışacakları topluluklarla bütünleşebilecekleri ve sorunlarını anlayabilecekleri bir olgunluğa ulaşamama korkusu,

- Staj uygulamalarının yetersizliği ve şekilselliğin de ötesinde öğrenci için maddi bir yüke dönüşmesi ve tek bir cümle ile "zaman kaybı" halini alması,

- 4 yıllık eğitimleri sırasında kendi bölüm konularında uzmanlaştırılmaya çalışılan ve diğer bölümlerin konularını fazla tanımayan, bir anlamda farklı eğitilen ve farklı birikimler elde eden ayrı bölümlerin öğrencilerinin tamamına tek bir "ziraat mühendisi" ünvanı verilmesi.

- Kavrama ve özümsetme sürecini esas alacak bir eğitim yerine, ezberci bireğitim sisteminin uygulanması, bu nedenle de öğrencinin yaratıcılığının geliştirilememesi,

- Ezbere dayalı olarak uygulanan eğitim sisteminin yanı sıra % 80'lere varan devan mecburiyetinin anlamsızlığı, şekilselliği ve bir baskı aracı olarak kullanılması, sorun iyi ezberlemekte ise okul dışında da iyi bir ezber yapabileceğinin unutulmaması,

- Uygulamaya yönelik bir sınav sistemi yerine, ezberci sistemi pekiştiren varolan sınav sisteminin "iyi öğrenildiğini" asla gösteremeyeceği,

- Çağdaş bir mühendisin sahip olması gereken iyi bir yabancı dil, bilgisayar vb. nitelik geliştirici yeteneklerin verilmeyişi bunlarla ilgili uygulanan derslerin yetersizliğinin bilinmesine rağmen hala geliştirilememesi.

- Öğrencilerin temel, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarının karşılanamamasının yanı sıra, toplumcu yanlarının gelişmesinin sınırlanması.

- Çoğunluğu oluşturan ve isteği dışında Ziraat Fakültelerine girmek zorunda kalan öğrencilerin, olumsuz ve yetersiz koşullar altında sürdürülen eğitimle, mesleğe ve ilkelerine ısınmaması, okula girişteki olumsuz ön yargıların iyice pekişmesi, isteklerin kırılması ve bu psikoloji altında eğitime kendilerini verememeleri,

- Sektörde yer alan kamu kuruluşları ve özel kuruluşları, çalışma koşullarını ve sektördeki görevlerini tanıyamama, sektörel ilişkide zayıf olma,

- Dünyadaki ve ülkedeki Tarımsal ve sosyo-ekonomik gelişmelerden uygulanan projelerden, en başta GAP'tan haberdar olamayıp, mesleki gelişmeleri izleyemeyiş,

- ve tüm bunların üzerine istihdam konusundaki karamsarlık nedeniyle geleceğe umutla bakamayıp,

İşte kendi gözlemleri ile öğrenciler, içinde buldukları koşulları böyle tanımlıyorlar. Ve kurumsal, eğitsel ve kişiler olumsuzlukları, sınırlamaları, bir öğrenci, bir mühendis, bir genç olarak kendilerine güven duyulmadığı biçiminde yorumluyorlar ve ne yazık ki geleceklemlerini oluşturacak bu sürece ve sürecin olgularına haklı olarak kendileri de güven duymuyorlar.

Bu yarışma değerlendirmesini sayının jürü üyemiz Reha İSVAN'ın, bundan sonraki çalışmalarımız için de bir rehber niteliği taşıyacak olan kendi kriterlerini Odamıza sunduğu yazısından bir alıntı ile bitirmek konuya daha da açıklık getirecektir.

"Uzun lafın kıyası: yarışmaya katılan yazıları okurken dehşetle ayımsadım ki "eski hamam, eski tas" demek bile yanlış olacak, çünkü yetiştirilememiş öğrenci sayısı; artı donanımsız, niteliksiz fakülteler açma garabeti nedeniyle, her şey benim tam 42 yıl önce bıraktığım yerden de geri gitmiş..."

Yönetim Kurulumuz Adına Saygılarımla.

II. ÖDÜL

Eğitim Sorunlarına Genel Bir Bakış

TARIMSAL EĞİTİMDEN NE ANLIYORUZ? TARIMSAL EĞİTİMİN SORUNLARI

Baştarafı 3. sayfada

cekteki söz sahibi insanları olarak görülmeliyiz. Ama özellikle son on yıldır değil gençliğe güvenmek, sahip olduğumuz tüm olanaklar birer birer elimizden alındı. Üniversitelerde derslere devam zorunluluğu getirilerek özelde YÖK'ün istediği okul - yemekhane - yurt üçgeninde bilimsel kafadan yoksun, kof, tek tip insanlar yaratılmaya çalışıldı. Üniversitelerde bilimsel, özerk, demokratik zemin tamamen yok edildi. Ülkemizde yaratılan kaosun suçlusu olarak bizler görüldük. Sadece bizler mi..? Bizlerle birlikte, çeşitli gerekçelerle okuldan uzaklaştırılan yüzlerce bilim adamı da bu suçlamadan nasibini aldı. Bu yolla beyin göçü denilen kavram, bizzat YÖK'ün kendisi tarafından yaratıldı. Üniversiteler bilimsel açıdan boşaltılıp, YÖK'ün belirlediği bir politika doğrultusunda hareket etmeye zorlandı. Bu büyük ölçüde de başarıldı.

Üniversitelerde bilimsel özerklik tamamen ortadan kaldırılıp aşağıdan yukarıya işlemesi gereken demokratik zemin yok edildi. Batı ülkelerinde, örneğin Almanya'da, üniversite yönetiminde, üniversitede görevli bütün personel (işçiler de dahil) ve öğrenci-

ler söz sahibi iken, ülkemizde bırakın işçileri, biz öğrencilerin bile söz hakkı yoktur. Yasalarımızda var olan dernekleşme hakkımız bile elimizden alınmakta, bizlere de öcü gözüyle bakılmaktadır.

Birkaç oy fazla alabilmek, halka sevimli görünmek uğruna, eğitimin kalitesi hiçe sayılarak, her seçim döneminde, büyük çoğunluğu Ziraat Fakültesi olmak üzere, yerden mantar biter gibi bir çok yeni fakülte türedi. Bunun sonucu olarak ortaya çıkan öğretim görevlileri açığını kapatmak için, bir çok öğretim üyesi branşları dışındaki derslere girmek zorunda kalmış, dolayısıyla, üniversiteler araştırma merkezi olma işlevlerini de yitirmiştir. Açılan bunca fakülteyi doldurmak için ÖSS, ÖYS sınavlarıyla binlerce öğrenci üniversitelere alınıp, doldur-boşalt yöntemi uygulanarak, başarısız oldukları gerekçesiyle tekrar atıldılar. Yani suçlu yine biz!* Peki ya mezun olanlar... Sonuç, % 80'lere varan bir işsizlik.

Yazabildiğimiz ve anımsayamayıp da yazamadığımız bu çarpıklıklar düzeltildiğinde eğitim sorunlarımızın büyük ölçüde ortadan kalkacağı ve üniversitelerin layık olduğu bilimsel kimliğe kavuşacağı inancındayız.

NASIL BİR TARIMSAL EĞİTİM?

Bu soruya yanıt ararken, ilk olarak tarımın ne olduğu konusunda görüş birliğine varmak gerekir. Ders kitaplarında tarım, "hayvansal üretim, bitkisel üretim ve ziraat el sanatları ile ilgili faaliyetler" olarak tanımlanır.

İlk ifadeye bakıyoruz, "hayvansal ve bitkisel üretim." Üretim sözcüğü bizce, durağan bir şeyin ifadesi olmaz, bu sözcükte baştan sona hareketlilik var. Gelelim ikinci ifadeye, "ziraat el sanatları ile ilgili faaliyetler." Faaliyet sözcüğü de bize, aynı şekilde bir hareketliliği, bir eylemler bütünü anlatıyor.

İki ana ifadesi ayrı ayrı ile alındığında bir hareketliliği anlattığına göre tarım, baştan sona bir hareketliliği içerir. Bizler de tarım üzerine eğitim gören Ziraat Fakültesi öğrencileriyiz. Bu durumda bizim alacağımız eğitimin de uygulanma gelenine aksine, teorikten çok pratiğe dayalı olması gerekir. Bu hareketlilik, teori ile pratiğin birlikte algılanıp, at başı gitmesiyle elde edilebilir. Örneğin, **Tarla Bitkileri Bölümü** öğrencileri dönem içerisinde **Serin İklim Tahılları** dersini almaktalar. Dönem boyunca teori ve pratik uygulama dersleri sınıflarda öğretilmeye çalışılıyor. Tabii ne derece öğrenilebiliyorlarsa! Dönem sonunda, en yüksek notu alan öğrenci bile, bir şeyler bildiğini iddia edemiyor. Oysa bu ders, ekimden hasata kadar olan dönemde, öğrencilerin gelişmeleri gözleyip not tutmaları, daha sonra bu konunun laboratuvar kontrollerini de bizzat yapmaları şeklinde işlene daha kalıcı bir şekilde öğrenilebilir. Çünkü, bitkilerin vejetatif, generatif gelişme dönemlerindeki değişimler ancak tarlada gözlenir ve daha önceden sınıfta verilen teorik bilgiyle iç içe geçerse, bu ders (aynı şekilde diğer dersler de) öğrenciler için daha büyük anlam kazanır.

Üniversiteler birer araştırma merkezidir. En önemli işlevleri de bu olmalıdır. Gelişmiş ülkelerde öğrencilere araştırma olanağı sağlandığı halde, ülkemizde, bırakın öğrencileri, öğretim üyelerinin bile araştırma olanakları oldukça sınırlıdır. Gerekçe, mali olanaksızlıklar, ödeneklerden eğitime ayrılan payın düşüklüğü vb. Oysa öğrenciler de araştırma yaparak, bilime, ülke ekonomisine katkıda bu-

(*) Öğrencilerin başarısızlıklarındaki etkenler çok iyi değerlendirilmelidir. Birçok sınavı başarıyla vererek üniversiteye giren arkadaşlar üniversitede bu başarıyı neden sürdürememektelerdir? Bu sorunun temelinde indığımızde sosyo-ekonomik nedenlerle karşılaşırız. Üniversiteye gelen arkadaş, ilk olarak barınacak yer sorunuyla karşılaşır. Yurtlar yetersizdir, ev kiralamaksa başlı başına bir sorun. Kiraların astronomik rakamlar olmasının yanında, ev sahiplerinin evlerini bekâra vermemek için ağız birliği etmesi, yani yine güvensizlik...

lunabilmeli ve bütün bu bilgiler seminerler halinde sunulmalıdır. Bu veriler okul panolarına asılarak öğrencilerin daha duyarlı hale gelmeleri sağlanmalıdır. Kanımızca bu sayede yenilikler ve daha ekonomik yöntemler elde edilebilir.

Tarımda, önemli merkezlerde, en azından her bölgede bir tane, fakültelelere bağlı bilimsel araştırma yapan kuruluşlar olmalı. Bu tesislerde gerekli çalışma materyalleri bulunmalı, yörede üretimi yapılan bitki ve hayvanların yetiştirilebileceği bir çiftlik, bölgedeki ziraat sanatlarının (örneğin halıcılık) araştırılabileceği bir enstitü, her tür deneyin yapılabilirdiği, tam donanımlı birer laboratuvar olmalı. Bilimsel çalışma yapmak isteyen arkadaşlar, istedikleri zaman bu kuruluşlarda çalışma yapabilmeliler. Örneğin, Doğu Anadolu bölgesini ele alalım. Bu çalışmalarla, bölgeden en iyi adaptasyon yeteneği olan, ıslah edilmiş kültür bitkileri ve hayvanları tesbit edilebilir. Bu kuruluşların bir bölümü olarak önerdiğimiz çiftliklerde, tarımsal alanda elde edilen yeniliklerin uygulanarak çiftçilere gösterilmesiyle yüz yüze iletişim dediğimiz olay gerçekleştirilerek tarımsal yayımın amacına ulaşması daha kolay sağlanabilir.

Mezun olduktan sonra köylere hizmet götüreceğiz. Ziraat Fakültesini seçmemizdeki amaçlarımızdan birisi de bu... Ama, köyde sosyal yaşam nasıldır, işler nasıl yürütülür? Sadece kitaplardan biliyoruz. Derslerde bize sadece olması gerekenler öğretiliyor. Tabii o da daha önce belirttiğimiz gibi sadece teorik olarak! Düzenli olarak değişik gruplar halinde, civar köylere

■ **"Mezun olduktan sonra köylere hizmet götüreceğiz. Ziraat Fakültesini seçmemizdeki amaçlarımızdan birisi de bu... Ama, köyde sosyal yaşam nasıldır, işler nasıl yürütülür? Sadece kitaplardan biliyoruz. Derslerde bize sadece olması gerekenler öğretiliyor. Tabii o da daha önce belirttiğimiz gibi sadece teorik olarak!"**

gidip çiftçilerle iletişim kurulursa, sağlıklı bir bilgi alışverişinde bulunulabilir. Bunun bize mesleğe atıldığımızda çiftçiyle iletişim kurma kolaylığı ve daha kolay ikna edebilme yeteneği kazandıracakı kanısındayız.

Bugün Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde öğrencilere meslekle ilgili bilgileri daha pekiştirmek için yaptırılan stajlar içler acısıdır. Birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine, mesleki uygulama adı altında, sadece okul temizliği yaptırılmaktadır. Görevi, bu işi yapmak olan işçilerimiz var. Kaldı ki, çevre kirliliği ve temizlik, insanların içlerinde taşıdıkları bir sorumluluk

çerçevesi içinde işlenmelidir. Yani, burada etken olan insanın kendisidir.

Üçüncü sınıfın yaz tatilinde yapılan stajlardaysa, öğrenciler ya staj yerlerine hiç uğramadan staj yapmış sayılıyorlar, ya da yıllık izinlerini alan işçilerin yerine iş gücü olarak kullanılıyorlar. Örneğin, Fakültemize bağlı Kenan Evren Araştırma Çiftliği'nde (eski adıyla, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Haymana Araştırma Çiftliği), staj döneminde, geçici işçiler işden çıkarılıp, bunların görevleri öğrencilere yaptırılmaktadır. Elmalıklarda sulama pompası olduğu halde, ağaçlar, kovalarla öğrencilere taşınan sularla sulanmaktadır. Nerede kaldı stajın bilimsel yanı? Ayrıca, bize göre staj süresi çok kısa. Yani yaz tatilinin sadece bir aylık bölümünde yaptırılan stajın (bilimsel olsa bile) çok az şey kazandıracakı inancındayız. Okul eğitimi bittikten sonra, daha önce önerdiğimiz, fakülteye bağlı bilimsel kuruluşlarda, bir yıl süreyle staj görülmelidir. Çünkü, tarım, sadece yaz dönemine ait bir iş değildir. Bir yaşam biçimi olduğundan, bütün yıl boyu aktif çalışmayı gerektirir.

Hemen bir diğer soruna geçelim; Fakültemizde on iki tane bölüm var. Burada, hemen belirtelim branşlaşmaya kesinlikle karşı değiliz. Hatta, branşlaşmanın zorunlu olduğuna inanıyoruz. Ama, okuldan mezun olursan, diplomayı ziraat mühendisi ünvanıyla alıyoruz ve hiç bir bölümün bir diğerinden haberi yok. Örneğin, Tarım Ekonomisi bölümü'nden mezun olan bir arkadaş, bitki koruma ile ilgili yetersiz bilgiye sahiptir; bu durum, diğer bölümler için de aynıdır. Mezun olunca çalışacağımız yer, büyük olasılıkla taşra olacaktır. Ayrılan kontenjan da belli! Çiftçi bize gelip bir sorununu anlatduğunda "Ben o bölümden mezun değilim, bilmiyorum." mu diyeceğiz? Ama iş sınavları branşlara göre yapılsa ve gereksinime göre eleman yerleştirilse, sanırım bu sorun en aza indirgenebilir. Bizce tarım sorunları ve bu sorunlara ait çözümler fakültelerde tartışılmalı ve öğrencilerin de görüşü alınarak daha sağlıklı politikalar üretilmelidir. Mesleğimizle ilgili düzenlenen panellere öğrenciler konuşmacı olarak katılabilmeli ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmelidir. Derslerde de konuşan sadece hocalar olmamalı, öğrenciler de derse atılarak tartışma sonucunda kararlar alınmalı ve uygulanmalıdır. Özellikle ziraat fakültelelerinde bugünkü sınav sistemi kaldırılmalı. Bunun yerine öğrenciler yaptıkları araştırmaları seminerler şeklinde

sunarak herkese açık tartışma ortamları sağlanmalı, tek hoca eğil de seçilen bir kurum, öğrencinin yaptığı çalışmalarını değerlendirmeli, not için bu sistem kullanılmalıdır.

Tarımla ilgili kuruluşlar ve diğer ülkelerdeki ziraat fakülteleriyle iletişim sağlanarak sürekli bir bilgi alış-veriş ortamı yaratılmalıdır. Bu sayede bilimsel gelişmelerden daha kısa sürede haberdar olacağımıza, böylece de kendimizi daha iyi geliştireceğimize inanıyoruz.

Üniversite eğitimi sadece mesleki dersler almak demek değildir. Bizler üniversite gençliği olarak güncel konularla da ilgilenmek zorundayız, çünkü, yaşam bütünsellik taşıdığı için her türlü kültürel ve sosyal faaliyetleri de içinde barındırır. Bunlar, halk oyunları, tiyatro, sinema, basın vb. olarak çoğaltılabilir. Zaten bugün, okulumuzdaki kültürel faaliyetler de oldukça sınırlı bir çerçevede yürütülmektedir. Bunların yanında okulumuzda yeni kurulan Atatürk'çü Düşünce Topluluğu'nu olumlu bir adım olarak görüyor ve destekliyoruz. Çünkü biz, gençlik olarak, Atatürk ilkelerinin doğruluğuna ve yayılması gerektiğine inanıyoruz.

Bugün, okulumuzdaki dil eğitimi hem yetersiz hem de meslekî olmaktan uzaktır. Oysa, mezun olduktan sonra işe girebilmek için öne sürülen ilk koşul yabancı dil bilgisidir. Dil bilginiz yetersiz olduğundan imkânları zorlayarak yabancı dil kurslarına gitmek zorunda kalıyoruz. bize, yabancı dil dersi bu şekilde verilmeye devam edecekse seçmeli ders olarak verilmeli ya da yabancı dil hazırlık sınıfı konulmalıdır. Olması gereken de budur.

Kütüphanelerimiz daha zenginleştirilerek araştırma yapmamıza olanak sağlayacak bir düzeye getirilmelidir. Kütüphaneler sadece hafta içi açık olmamalı, hafta sonları ve akşamları da açık bulundurulmalıdır. Sadece ders saatinde açık olan bir kütüphaneden de zaten öğrenci yararlanamamakta.

Hocalarla öğrenciler arasındaki diyalog geliştirilmeli, hoca öğrenci ilişkisi değil iki meslektaş ilişkisi kurulmalıdır. Gerçi az da olsa buna dikkat eden hocalarımız da var. Ama gönül ister ki bütün hocalarımızla benzer ilişki sağlanabilsin. İşe, öğretim üyeleri ve öğrenci yemekhanelerinin birleştirilmesiyle başlanabilir. Bunun amaçladığımız diyalog için ilk adım olacağına inanıyoruz.

■ **"Eğitim sisteminin olumsuz yönleri etkisini en az bizler kadar öğretim üyeleri üzerinde de göstermektedir. YÖK ile birlikte ortaya çıkan araştırma yapma gücü ve kadro sorunu, bilim adamlarının araştırma yapma isteklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Kadro sorunuyla birlikte geçim sıkıntısına düşen öğretim üyelerimiz haklı olarak ek iş yapmaya yönelmiş, bu bağlamda asıl görevleri olan bilimsel araştırma ortamından uzaklaşmışlardır. Bugün Almanya'da Doçent maaşı 6000 Mark olarak belirlenmişken, ülkemizde Profesörlerimiz benzin fiyatlarını karşılayamama korkusuyla çağımızın en geçerli ihtiyacı olan arabayı bile almaktan çekinmektedirler. Bu koşullardaki bir öğretim üyesinden verimli bir çalışmayı nasıl bekleyebiliriz?"**

Bütün bunların yanında, fakültelerimizde gerçekten bilime inanan ve bu konuda aktif çalışan hocalarımız da var. Burada tek tek hocaların kendisine sorumluluk düşmekte. Atatürkçü, çağdaş düşünen hocalarımıza da bu eksikliklerin giderilmesinde önemli görevler düşmektedir.

ÖĞRETİM GÖREVLİLERİ AÇISINDAN EĞİTİMDEKİ AKSAKLIKLAR:

Eğitim sisteminin olumsuz yönleri etkisini en az bizler kadar öğretim üyeleri üzerinde de göstermektedir. YÖK ile birlikte ortaya çıkan araştırma yapma gücü ve kadro sorunu, bilim adamlarının araştırma yapma isteklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Kadro sorunuyla birlikte geçim sıkıntısına düşen öğretim üyelerimiz haklı olarak ek iş yapmaya yönelmiş, bu bağlamda asıl görevleri olan bilimsel araştırma ortamından uzaklaşmışlardır. Bugün Almanya'da Doçent maaşı 6000 Mark olarak belirlenmişken, ülkemizde Profesörlerimiz benzin fiyatlarını karşılayamama korkusuyla çağımızın en geçerli ihtiyacı olan arabayı bile almaktan çekinmektedirler. Bu koşullardaki bir öğretim üyesinden verimli bir çalışmayı nasıl bekleyebiliriz?

Oysa ki, öğretim üyeleri aynı zamanda eğitimin kalitesini koruyucu birer süzgeç görevi yaparlar. Nasıl ki, bir süzgeçte tıkanma olduğunda süzme işini yerine getirmede yetersiz kalırsa, öğretim üyelerimizin bu koşullarda verimleri düşeceğinden, dolaylı olarak eğitimin kalitesi olumsuz yönde etkilenecektir.

Bu durumda, ilk aşamada üniversitelerde yeterli kadro açılmalı, öğretim üyelerinin kariyerlerine uygun yaşama standartları belirlenerek yeterli maaş verilmeli ve araştırma yapma olanağı bizzat üniversiteler tarafından sağlanmalıdır. Yani üniversiteler tamamen özleştirilmelidir.

SONUÇ

Birinci ve en önemli işlevleri bilimsel araştırmalar olan üniversiteler her şeyten önce yaşayan birer organizmalardır. Bizler de bu organizmanın birer hücresiyiz. Organizmada herhangi bir hastalık görüldüğü zaman nasıl bütün hücreler olumsuz olarak etkileniyorsa, bizim üzerimizde de gerek psikolojik, gerekse bedensel olarak etkisini gösterecektir. Bizler, bu organizmada hastalıklı hücrelere karşı aktif üretebilmeliyiz. Her gün mesai saati bitiminden sonra üniversitenin tamamen kapatılması, bir canlının yaşamının geçici olarak durması gibi bir olaydır. Dolayısıyla üniversiteler 24 saat açık olmalıdır. Mezun olduktan sonra "Biz Ziraat Mühendisi Olduk" diyebilmeliyiz.

Teşekkürler.

III. ÖDÜL

■ "Bugün Ziraat Fakültesinde okuyan öğrenci sayısı şu anda 14 bin civarındadır. Yıllık mezun sayımız ise şu anda üçbin'dir. 1980 yılına kadar 10 bin Ziraat Mühendisi olan sayı, 1990 yılındaki mezunları ile 25 bine yükselmiştir. 25 bin Ziraat Mühendisinin ancak 13 bini şu anda istihdam edilmektedir kamu ve özel sektöründe. 12 bin Ziraat Mühendisi ise şu anda boşa gezmektedir."

Baştarafı 3. sayfada

Ayrıca, bu yarışmayı organize edip, eğitim sorunlarımızı gün ışığına çıkarma cesaretini ve aydınlığını çabaları ile gösteren Türkiye Ziraat Mühendisleri Odasının tüm yetkili ve üyelerine, Türkiye'deki mesleki gelecekle ilgili bir kabus gibi görüp sizden ve yetkililerden sorunlarına çözüm getirilmesini bekleyen Ziraat Fakültesindeki tüm öğrenci arkadaşlarımızın adına TEŞEKKÜRLER...

Eğitim; bilgi ve bilgiyi alıp verenler ile bunların nasıl biraraya getirilip işleyişini oluşturan sistemden oluşmaktadır.

"Tarımda Nasıl Bir Eğitim" sorusunu cevaplamadan önce; eğitimin alıcısı rolündeki öğrencinin, eğitime motive olamamasının nedenleri üzerinde duracağım. Daha sonrada Ziraat Fakültesinin öğrencilerinin, öğ-

retim görevlilerinin ve de mezunlarının istediği eğitim sistemini ortak bir noktada toparlayarak size yansıtmaya çalışacağım.

Öğrencilerin, eğitime olumlu reaksiyon gösterememelerinin sebepleri şunlardır.

A- istihdam sorunu.

B- Eğitimdeki kısıtlı imkanlar ve uygulamasızlık.

C- Ziraat Fakültelerinin politik amaçlara alet edilmesi.

D- ÖYSM'nin Sistem Hatası

E- Araştırmaların ve Bireysel Çalışmaların Desteklenmemesi

F- Ziraat Mühendislik Bilincinin Verilmeyişi

A- İSTİHDAM SORUNU:

Ülkemiz "Tarımdan Endüstriye" geçiş aşamasını geçirmemiş olmasına rağmen, Ziraate gereken önemin yapılan yanlış planlardan ötürü verilememiş olması; Zincirleme sorunların başlangıcını da oluşturmaktadır. Bu zincirleme sorunların ilkinin ihtiyaçtan fazla Ziraat Mühendislerinin birikimi, ihracatta tarım ürünlerinin az yer alması, inışli çıkışlı fiyatlar (taban fiyatları) vs. oluşturmaktadır.

Bugün Ziraat Fakültesinde okuyan öğrenci sayısı şu anda 14 bin civarındadır. Yıllık mezun sayımız ise şu anda üçbin'dir. 1980 yılına kadar 10 bin Ziraat Mühendisi olan sayı, 1990 yılındaki mezunları ile 25 bine yükselmiştir. 25 bin Ziraat Mühendisinin ancak 13 bini şu anda istihdam edilmektedir kamu ve özel sektöründe. 12 bin Ziraat Mühendisi ise şu anda boşa gezmektedir. (1)

Ziraat Fakültelerindeki öğretim görevlilerine sorulan "Derslerine girdiğiniz öğrencilerin ileride işsiz kalabilme korkuları, başarılarını eğitimde etkiliyor mu?" sorusuna % 84.6 evet, % 14.3 hayır yanıtı alınmıştır. (2)

Bu tablodan çıkarılacak sonuç: Öğrenci, istihdam sorunu yüzünden mesleki açıdan geleceğini parlak göremiyor.

B- EĞİTİMDE KISITLI İMKANLAR VE UYGULAMASIZLIK:

Üniversitelerin, Ziraat Fakültelerine yeterli ödeneği ayırmamalarından, yeterli bilgiye sahip olmayan Ziraat Fakültelerindeki branş öğretim görevlilerinin ve Ziraat Fakültesindeki yönetici konumunda bulunan Dekanların şahsi gayretlerinin yeterli (birkaç Ziraat Fakültesinin dışında) olmayışı gibi nedenlerle, öğrenciye gereken eğitimin verilmeyişi hepimizce bilinmektedir.

Bu konuda görüşlerini belirten Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim üyelerinden Prof.Dr. Turan GÜNEŞ "14 Ziraat Fakültesinden sadece üçü ihtiyaca yeterlidir. Diğerleri tarım eğitiminin gerektirdiği ihtiyaçtan çok uzakta şimdilik. Bir çok fakültenin laboratuvarı, araştırma ve uygulama çiftliği yok." Demmiştir.

Öğretim görevlilerine sağlanan şartlar yetersiz olduğundan, yüksek öğretimde istenilen eğitim Ziraat Fakültelerince verilememektedir. Bu gerçek anketimize katılan öğretim görevlilerine sorulan "Sağlanan şartlar istediğiniz eğitimi vermeye yetiyor mu?" sorusuna alınan % 75 hayır, % 25 evet yanıtlarıyla kanıtlanmaktadır. (2)

Şartların sağlanamamasından ötürü de uygulamalar yapılamamaktadır. Uygulamalardan uzak yetişen Ziraat Fakültesi öğrencileri, mesleklerine hakimiyeti sağlayamadan mezun olma endişeleri, varolan kısıtlı imkanlarla verilen eğitimi de görmezlikten gelmeye itmektedir ki, bu durumu kabullenen yetkililerin mantıklı cevapları acaba ne olabilir?

C- ZİRAAT FAKÜLTELERİNİN POLİTİK AMAÇLARA ALET EDİLMESİ

İşgücünün arz ile talep ilişkisini kavrayamayan vasat bilgideki ve

çoğunlukta olan halkımız, duygusal ve memleket milliyetçiliklerinden kaynaklanan nedenlerle, seçim arefelerinde oy toplama kampanyasına giren politikacılardan; verecekleri oylara karşılık olarak isteklerinden biride, memleketlerine Fakülte ve Yüksekokul açılmasıdır.

Halka verdiği vaatler sayesinde meclise giren parlamenterler, gelecek seçimlerde de, seçilmeyi garantilemek için vatandaşların okul açma isteklerini yerine getirirler. Tabii ki, bu okullar arasında hemen hemen her zaman Ziraat Fakültesi olagelmıştır.

İşgücü talebinin azlığı ve Ziraat Fakültesinin mezunlarının arzının fazlalığı bu defa başka politik oyunlara yol açmaktadır. Bu oyunlarda gündemde kalmayı hep sürdüren torpildir. Özellikle iktidar partisinden veya diğer partilerdeki bazı milletvekillerini devreye sokup işe girme söylentisi, şu anda herhalde en fazla Ziraat Fakültesi öğrencilerinin ağızında. Bu konuda Ziraat Fakültesi öğrencilerinden anketimize katılanlara sorulan "işe girmek için bilgi yeterli midir?" sorusuna öğrencilerin % 75'i hayır, %25'i evet yanıtını vererek düşüncelerini göstermişlerdir.⁽⁴⁾

Politikalarının bazı "Yükselmek için Alçalan" kişilerce aşağılanması sonucunda: Ziraat Fakültesi öğrencilerine zamanlarını eğitim için değerlendirmelerinde gerekli motivasyonları yoktur şu anda.

D- ÖSYM'NİN SİSTEM HATASI:

Ziraat Mühendisliğinin adayları olan kağıt üzerindeki bilgilere göre yerleştirilen ÖSYM kurbanları öğrenciler kendilerine sorulan "Ziraat Fakültesine geldiğinizde menmun musunuz" sorusuna % 92.8 hayır, % 7.2 evet yanıtı vermiştir.

Yine aynı öğrencilere, "Ziraat Fakültesini bitirdikten sonra idealiniz olan Fakülte varsa, bu Fakülteye girmek için ÖSYM sınavlarına katılacakmısınız?" sorusuna % 57.2'i evet, % 42.8'i hayır yanıtı vermişlerdir.⁽⁴⁾

E- ARAŞTIRMA VE BİREYSEL ÇALIŞMALARIN DESTEKLENMESİ:

Ziraat Fakültesinde araştırma yapmak isteyen öğrencilere istenilen şartlar sağlanamadığından, öğrenci

■ "Ülkenin gelişimine, ne gibi katkıda bulunacağını bilemeyen Ziraat Fakültesi öğrencileri için meslek anlayışı ve başarısı, oluşturulan olumsuz imajlardan ötürü pek önemsenmemektedir. Bunun önüne geçmek için de Ziraat Mühendisliğinin önemi ve öğrencinin ileride kendini nelerin beklediği anlatılarak önemine motive ettirilmelidir."

kendini ileride bekleyecek mesleğe o andaki uygulama yapamamasından ötürü kendini yeterli hissetmemektedir.

Kamu sektöründe istihdam edilen Ziraat Mühendislerine "Mezuniyet anınızda, imkanınız yeterli olsa idi ve işinizi kurmuş olsaydınız, acaba o anki bilgi birikiminiz size işinizde başarıyı sağlayacak düzeyde miydi?" sorusuna % 92.7'si hayır, % 7.2'si evet, yanıtını verdiler⁽⁵⁾

Şüphesiz, Ziraat Mühendisliği ancak deneme - yanılma yolu ile öğrenilecek bir meslek olduğundan ve bu mesleğin eğitimi için şartların sağlanmaması öğrencinin iyi geleceğe parlak bakmasını şu anda önlemektedir.

F- ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ BİLİNCİNİN VERİLMİYİŞİ:

Ülkenin gelişimine, ne gibi katkıda bulunacağını bilemeyen Ziraat Fakültesi öğrencileri için meslek anlayışı ve başarısı, oluşturulan olumsuz imajlardan ötürü pek önemsenmemektedir. Bunun önüne geçmek için de Ziraat Mühendisliğinin önemi ve öğrencinin ileride kendini nelerin beklediği anlatılarak önemine motive ettirilmelidir.

Şimdi de, Ziraat Fakültesinin eğitim sistemi için öneride bulunalım

- 1- Tabandan gelen bir eğitim sistemi.
- 2- Tabandan eğitimi olmayana baraj.
- 3- Öğrenci sayısındaki düzenleme.
- 4- Teori ile pratiklik arasında paralellığın sağlanması.
- 5- Tarımsal teknolojilerdeki yeniliklerin anında transferi.
- 6- Öğrenciye eksik verilen bilgilerin tamamlanması.
- 7- Öğrencinin beceri yönünün geliştirilmesi.
- 8- Ziraat Fakültesinin bitirme sınavının zorunlu yapılması.

1- TABANDAN GELEN BİR EĞİTİM SİSTEMİ:

Ziraat Mühendisliğinin, geniş konuları içeren çok yönlü bir meslek olması açısından, eğitiminde paralellik sağlanması için uzun süreli olması, gerekmektedir. Ziraat Fakültesinin süresinin uzatılması imkanı olabileceği gibi başka bir alternatifte; Ziraat Fakültesi öğrencilerinin, ziraat liselerinden gelen öğrenciler olması için ÖSYM sınavlarında ek bir puanın sağlanması gerekmektedir.

2- TARIM EĞİTİMİNİ TABANDAN ALMAYANLARA "BARAJ":

Şayet öğrenci Ziraat lisesinden gelmiyorsa vede Ziraat Mühendisliğine hevesli ise birkaç aylık bir deneme eğitimi verildikten sonra bu öğrenciye yapılacak bir sınav neticesinde "Ziraat Fakültesinde okuyabilir veya okuyamaz" diye puan verilmelidir.

3- ÖĞRENCİ SAYISINDAKİ DÜZENLEME:

Bu mesleğin (Z.M) iyice kavranabilmesi ve saygınlığının kazandırılması için ve de arz - talebe göre Ziraat Mühendisliğinin sayıca düzenlenebilmesi için öğrenci sayısı Fakültelerdeki kontenjanları düşürmek yolu ile sağlanmalıdır.

4- TEORİ VE UYGULAMADA PARALELLİĞİN SAĞLANMASI:

Maalesef, Türkiye'deki bazı Ziraat Fakültelerinin Teori ile pratiğin paralel verilmediğini daha öncede dile getirmiştik. Yapılan yeni dü-

zenlemeler ile teori bilgi ile pratik bilginin eşleştirilecek düzeyde verilmesi gerekmektedir.

5- TARIMSAL TEKNOLOJİDEKİ YENİLİKLERİN ANINDA TRANSFERİ:

Ülkemiz her ne kadar endüstriye geçme çabası vermekte ise de bunun doğru olmadığı uzmanlarca da kabullenilmektedir. Tarımsal açıdan, tarımsal ilerlemelerde zirveye ulaşmış olan ülkeler ile rekabet edebilmemiz için dünyadaki tarımsal alanda yapılan tüm ilerlemeleri anında takip etmek ve kullanımına geçmek için, birer tarım teknik adamı adayı olan Ziraat Fakültesi öğrencilerine söz konusu yenilikleri göstermek gerekmektedir.

Artık, Ziraat Mühendisliğinin durmadan ilerleyen ve durmadan nüfusu artan dünyaya gerekli olan besini sağlamasına imkan kılmak için, teknolojiyi tarımsal açıdan takip edip bunu Ziraat Fakültesi öğrencilerine de aktarmak gerekmektedir.

6- ÖĞRENCİYE EKSİK VERİLEN BİLGİLERİN TAMAMLATILMASI:

İşe başladıktan sonra ne gibi zorluklarla karşılaştınız sorumuzu (ankette) cevaplayan Ziraat Mühendisleri; bürokrasiyle ilgili bilginin verilememiş olmasını, gerekli alet ve makinaları yeterince tanıyıp kullanamadıklarını... vs. açık yüreklilikle dile getirdiler.

Ziraat Fakültelerince yapılacak bir araştırma neticesinde, ders müfredatlarında eksik olan veya olmayan bazı konulara gereken hassasiyet gösterilerek eğitimdeki eksikliklerin tamamlanması gerekmektedir.

7- ÖĞRENCİNİN BECERİ YÖNÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ:

Her öğrenciyi, bulunduğu sınıfta almış olduğu derslerdeki bitki desenleri ile ilgili ekimin, öğrenciyi gözetiminde bulduracak, yardımcı olabilecek teknisyen ve teknikerler ile birlikte kapsamlı bir şekilde yapılması yönünde imkanlar sağlanmalıdır. Böylece öğrenci, yetiştireceği bitki deseni ile ilgili puanlar olarak, daha öğrenci iken yeteneğini ölçüp olabilecek eksikliklerini tamamlama yoluna gitmelidir. Mümkünse de belirli bir birim olan Ziraat

■ *"İstenen eğitimin verilmesi, Ziraat Fakültesinin mezunları, öğretim görevlileri ve öğrencilerinin elele verip konuyu kamuoyunda gündeme getirmeleri ile ancak olabilecektir. Bunun için de; ülkemizin ve gelecekteki biz öğrencilerin mesleği olacak olan Ziraat Mühendisliğinin ilerlemesini, her zaman konuşmak ile dile getirmek yerine gelin elele verelim..."*

Fakültesinin tarım arazisi durumuna göre öğrencinin eksiklikleri, öğretim süresi içinde giderilmelidir.

8- ZİRAAT FAKÜLTELERİNİ BİTİRME SINAVININ ZORUNLULAŞTIRILMASI:

Öğrenci Ziraat Fakültesinden mezuniyet hakkını kazanabilmek için, 1. sınıftan son sınıfın bitimine kadar görmüş olduğu dersleri kapsayan karma bir sınava girmelidir. Bu sınavın birinci aşamasını uygulama, ikincisini ise teori bilgileri oluşturmalıdır.

Her iki sınavı verebilen mezuniyetlik hakkını almalıdır. İlk sınav uygulama, ikinci sınav teori bilgilerden yapılmalıdır. Uygulama sınavını aşamayanın teori sınavına alınması gerekmektedir. Sınavlar neticesinde Ziraat Mühendisi olurluk derecesi alana diploması verilirken, olurluk derecesini alamayana ise, Ziraat Fakülteleri yönetimince; beklemeliler adını alacak olan dört yıllık lisans eğitiminin dışındaki bir sınıf açılmalıdır. Beklemeliler sınıfının öğrencilerine, müfredat olarak dört yılda görülmüş olan dersleri kapsayacak, bir tekrar özelliği taşıyacak bilgiler verilmelidir. Beklemeliler

sınıfının öğrencileri bir sonraki yıl yine Ziraat Fakültesini bitirme sınavına girmelidir.

SONUÇ:

İstenen eğitimin verilmesi, Ziraat Fakültesinin mezunları, öğretim görevlileri ve öğrencilerinin elele verip konuyu kamuoyunda gündeme getirmeleri ile ancak olabilecektir. Bunun için de; ülkemizin ve gelecekteki biz öğrencilerin mesleği olacak olan Ziraat Mühendisliğinin ilerlemesini, her zaman konuşmak ile dile getirmek yerine gelin elele verelim...

Biz öğrenciler inanıyoruz ki; yöneticilerimiz, kendilerinin ve kendilerinden önceki yönetimlerin bugüne kadar yapmış oldukları hataların ve silesiyle inşallah yeni yeni doğruları bulurlar.

- (1) Agro-Teknik Tarım Dergisi sayı : 3 Sayfa : 27
- (2) Dicle Ü. Şanlıurfa Ziraat Fakültesindeki 12 öğretim görevlisinin üzerinde yapılan anketimin sonucudur.
- (3) 21.5.1989 tarihli panorama dergisi.
- (4) Dicle Ü. Şanlıurfa Ziraat Fakültesinin 28 öğrencisi üzerinde yaptığımız anketin sonucudur.
- (5) Şanlıurfa Tarım İl Müdürlüğünde görev yapan 14 Ziraat Mühendisi üzerinde yapmış olduğum anketin sonucudur.

Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerinde Yüksek Ziraat Öğretimine Bir Bakış

Baştarafı 5. sayfada

İstanbul'lu olan orkadaşlar, Perşembe günü öğleden sonra süslenip püslenip yeşilköye kadar yaya yürüyerek trenle İstanbul'a gider, Cuma akşamları da yine Yeşilköyden yaya olarak dönerlerdi. Çoğunluğu oluşturan biz taşralılar ise; Cuma günü öğlen yemeğinden sonra, mümkün merteye süslenip 5 km'lik yolu yaya yürüyerek Yeşilköye gider, orada deniz kenarındaki Fener Kahvesinde çok kez gramofon eşliğinde ve Rum kızlarının alaylı tebessümleri karşısında birbirimizle dans ederdik, ki biricik eğlence lüksümüz bu olurdu. O tarihlerde çarliston dansı moda idi. Okulda bu dansı bilenler bilmeyenlere öğretirlerdi.

Başka bir lüks eğlencemiz de, bazı akşamlar bizden bir sınıf aşağıdaki Veysel adında bir arkadaşımızın, ki bu arkadaş okulun biricik paralı öğrencisi idi, tamburla verdiği konserdir.

Bir de talebe cemiyetimiz vardı, kütüphaneyi ve küçük satış mağazasını idare ederdi. Kütüphanemiz oldukça zengindi ve boş zamanlarımızın bir kısmı okumakla geçirdi. Talebe Cemiyeti tarafından son senelerde örneğin, Hüseyin Cahit'in Türkçeye çevirdiği "Oğlumun Kütüphanesi" serisinin hemen tamamını satın almıştık.

Halkalı Yüksek Okulunun en büyük noksanı araştırma yapmaması, daha doğrusu yapamaması idi. Zira araştırma yapacak donatımdan tamamıyla yoksundu. Düşünelim ki, koca yüksek okulun ancak iki asistanı bulunuyordu. Bunlardan birisi tatbikat ile görevli idi, ötekisi ise Kimya ve mikroskop laboratuvarında görev yapardı. Evli hocaka, ders olduğu günün gecesi akşamı okula gelir ertesi gün dersi verdikten sonra okulun biricik taşıt aracı olan yaylı arabası ile Yeşilköye, oradan da trenle İstanbul'a giderlerdi. Bekâr hocalar ise okulda kalır istedikleri zaman İstanbul'a inerlerdi.

Belirtmek gerekir ki o dönemde hiç bir yüksek öğretim kurumumuzda, örneğin İstanbuldaki

Yüksek Mühendis Mektebi, Yüksek Baytar Mektebi ve Darülfünun, yani Üniversite'de hiç birinde araştırma yapılmazdı. Hocalar derslerini verdikten sonra evlerine dönerlerdi.

Bu itibarla Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimler arasında ziraat alanında da radikal hamleler yapılması kaçınılmazdı. Atatürk'ün ziraatte yapmak istediği reformda, yalnız modern ziraat öğretimi değil, aynı zamanda çağdaş metodlarla araştırma yapacak bir yüksek ziraat öğretim ve araştırma kurumunun kurulması idi.

Bunun içinde ilk hazırlıklar 1924'den itibaren batı memleketlerine, özellikle Almanya'ya genç Halkalı mezunlarının gönderilmesi ile başlanmıştır. Hatırladığıma göre ilk gönderilenler 1924'den itibaren, Kadri Bilgenre, Esat Ahmet Bozka, Kerim Ömer Çağlar, Ekrem İzmen, İsfendiyar Kadaster, Halit Evliya, Nejet Berkmen, di.

Ziraat Yüksek eğitimi konusunda önemli adım, 2.11.1927 tarih ve 1100 sayılı 4 maddeden oluşan bir kanunla atılmış oldu. Bu kanuna göre Ankara'da bir yüksek ziraat ve baytar okulları ve enstitüleri açılması, çağdaş öğretim, araştırma metodlarını öğrenmek üzere Ziraat Vekaletine batı memleketlerine genç bilim adamı gönderme ve batıdan'da uzman hocalar getirtilme selayeti veriliyordu, gerektiği halde ise ziraat ve baytar yüksek okullarının kapatılması, ya da başka yerlere nakledilmesi selahiyeti de kanunda yer almıştı.

Bu selahiyete dayanan Ziraat Vekaleti Halkalı mezunu gençleri partiler halinde batı memleketlerine ve daha çok Almanya'ya göndermiş oluyordu. 1928'de Almanya'ya gönderilen 5 kişilik partide ben de bulunuyordum. Ötekiler ise sınıf arkadaşlarımız olarak Hikmet Birand, Mithat Tolonay, Selahattin Kuntay ve Saffet Arat idi. Yine sınıf arkadaşım olan Vamık Tayşi de başka partide gönderilmişti. Birkaç yıl içinde gönderilen genç ziraatçıların sayısı bildiğime göre 38'i buluyor-

du ki bunlardan 28'i 1933'de açılan Yüksek Ziraat Enstitüsünde görev almış oldular. Ziraatçılarından başka da ormancı ve veteriner de batı memleketlerine gönderilmiş oluyordu.

Atatürk 1.10.1928'de Meclisi açış konuşmasında, yapılacak reform hakkında kesin ve radikal direktifi vermiş oluyordu. Atatürk bu konuşmasında şöyle diyordu: "Memleketimizin ziraat memleketi olduğu, vüsati gözönüne alırsa, bizim başlıca kuvvet ve servet membaamızın toprak olduğu tezahur eder. Cesaretle söylemeliyiz ki, memleketimizin zirai sahada müsait olduğu intişafı temin edecek bilgi ve ameli iktidar sahibi selahiyet mütaahhüsümüz vazdır. Binaaleyh zirai teşkilatımızı, ziraat mekteplerimizi, zirai faaliyetimizi fenni usuller dahilinde esasından tanzim edecek tedbirleri, hakiki erbabı delalatiyle ittihazda tereddüte mahal olmadığı kanaatindeyim".

Bu kesin direktif sonucu radikal bir kararla Halkalı Yüksek Ziraat Okulu 1928 yılında kapatılarak, son sınıf öğrencileri mezun edilmiş, daha aşağı sınıflar ise İstanbul-Büyük deredeki Orman Yüksek Okuluna nakledilmiş ve aynı yıl 1928'de, sonradan Yüksek Ziraat Enstitüsü adını alacak olan Ziraat Yüksek Öğretim ve Araştırma Kurumu'nun temelleri zamanın Ziraat Vekili Sabri Toprak tarafından atılmıştı.

Bu hazırlıklar ve binaların yapılması devam ederken, 1930'da "Ankara Yüksek Ziraat Mektebi" açılmıştır. Bu yüksek mektep, Atatürk'ün ilk Ankara'ya gelişinde karargah olarak kullandığı ziraat mektebinde yer almıştır ki, bu binaya sonradan bir kat daha eklenecek Meteoroloji Genel Müdürlüğü olmuştur.

Ankara Yüksek Ziraat Mektebi'nin öğretim süresi 4 yıl olarak saptanmış, ilk birinci yılı, daha doğrusu 9 ayı staja ayrılmıştır ki, bu staj da Atatürk Orman Çiftliğinde uygulanmıştır. Hocalarının birisi Lüksemburg'lu, diğerlerinin hepsi

Alman bilim adamları idi. Yalnız Fizik Hocası Türk olmak üzere rahmetli Hayri Dener'di.

Ankara Yüksek Ziraat Mektebi öğretime devam ederken, Yüksek Ziraat Enstitüsünün açılışına dört buçuk ay kala, yani 20.8.1932 tarih ve 2291 sayılı "Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü" kanunu çıkarılmıştır. Aynı yıl sonradan Rektörlük görevini yüklenecek olan Leipzig Üniversitesi'nin eski rektörü Geheirnat Prof.Dr. Friedrich Falke Ankara'ya gelmiş ve o zamana kadar batı memleketlerinden dönmüş olan bizlerin hazırladığı her türlü eğitim, araştırma ve laboratuvar malzeme ve cihazlarının listelerine göre bunların Almanya'dan satın alma ve aynı zamanda Enstitüde görev alacak Alman Profesörlerinin seçimi direktifini Ziraat Vekaletinden alarak dönmüştür.

Bütün bu hazırlıklar ve binaların yapımı 1933 Eylül aya kadar bitirilmiş oluyor ve Almanya'dan gelen en modern öğretim ve araştırma araçları da laboratuvarlara yerleştirilmiş bulunuyordu.

Nihayet Cumhuriyetimizin onuncu yıl dönümü olan 29 Ekim'de eşsiz Atatürk'ün Hipodrumdaki millete hitabesinde engin ruhunun bütün heyecanı ile "Ne Mutlu Türküm Diyene" seslenişinin ve onuncu yıl marşının göklere yansıdığı ertesi günü olan 30 Ekim'de saat 16.00'da; bütün devlet erkanından, yüksek bürokratlardan, bütün büyük elçi ve misyon şeflerinden, özellikle Mareşal Vorosilof başkanlığındaki bir Rus heyetinden ve başlarında Rektör Prof.Dr. Falke olmak üzere Almanya'dan gelmiş olan Profesörlerden ve öteki davetlilerle öğrencilerden oluşan büyük bir topluluk önünde Başbakan İsmet İnönü'nün açış konuşması ile Yüksek Ziraat Enstitüsü beklenen görevine başlamış oluyordu.

Bu işe başlayışla Atatürk'ün bize aşıladığı heyecan ve coşku içinde görevimize ve çalışmalarımıza koyulmuş oldu. Dersler Almanca verilir, bizler Türkçe'ye çevirirdik. Aynı zamanda geniş ve hummalı bir araştırma çalışması başlamış oluyordu. Hazırlanan doktora ve habilitasyon çalışmaları Almanca yazılmış olarak sunuluyor ve bu çalışmalar Alman Profesörle-

rinden oluşan Jüriler tarafından değerlendiriliyordu. Kabul edilen bu tezler daha sonra Türkçe ve Almanca olarak yayımlanıyordu. Öteki araştırmalarda da aynı yol izlenirdi.

Bu sıkı ve hummalı çalışmalarımız sürerken İkinci Dünya Savaşı'nın patlaması ile Alman profesörler memleketlerine dönünce o zamana kadar doçentliğe yükselmiş olan bizler, yönetim, öğretim ve araştırma görevini üzerimize almış olduk.

Şimdi, Yüksek Ziraat Enstitüsünün, bu bilim ve araştırma kurumumuzun memleket ziraat, bilim ve araştırmalarına ve genel olarak memleket bilim yaşamına getirdiği yenilikler üzerinde kısaca durmak isterim.

1. Yüksek Ziraat Enstitüsü Kanunu, bu dönemde hatta batı üniversitelerinde olmayan çok liberal koşullar getirmiştir. Şöyle ki: rektör seçiminde seçim kurulunda üç asistan temsilcisine yer verilmiş hatta, bizi çok şaşırtsa gerekir, kanunda "14. cü madde" Enstitü BüyükMeclisi adı verilen Kurul'un oluşturulmasında ordinaryüsler, profesörler, ve doçentler sayıldıktan sonra rektör "okutman", memur ve her fakülte öğrencilerinin kendi aralarından seçecekleri üçer temsilcilerinin de yer alması ön görülmüştür ki, bu ilke ve koşul, batı üniversitelerinde dahi ancak 1969'lardaki öğrenci hareketlerinin arkasından, yani 36 yıl sonra uygulamaya başlamış oluyordu.

2. Yüksek Ziraat Enstitüsü rektörlük teşkilatı ile, fakülte organları ile, öğretim, üye ve yardımcılarının eğitim ve araştırma yetenekli kadroları ile 5 fakültesi ile Batı üniversitelerine eşit ve memleketin iftihat ettiği ve memleketi gelen her büyük yabancı misafire ilk gösterilen ve tam anlamı ile bir üniversite niteliğinde ve karakterinde idi.

3. Öğretim üyesi olacak genç ilim adamlarının doktora yapma zorunluluğu memleket ilim yaşamında ilk kez Yüksek Ziraat Enstitüsünde uygulanmıştır. Aynı zamanda habilitasyon çalışması yapılması zorunluluğu da getirilmiştir ki, bu ilkeler sonradan çıkarılan üniversiteler kanununda yer almıştır.

4. Yüksek Ziraat Enstitüsü

kanunu bir çok yenilikler arasında ilk kez özerklik ilkesini getirmiştir. Gerçi bu ilke iki sene sonra tabi olduğu Ziraat Vekaleti tarafından kaldırılmış ise de, bu ilkenin üniversiteler yaşamımızda ilk kez yer alması büyük bir yenilik olmuştur. Bu ilke on dört sene sonra yani 1946 da çıkarılan üniversiteler kanununda benimsenmiştir.

5. Yüksek Ziraat Enstitüsü kanununa göre genç asistanların doktor ve doçent oluncaya kadar geçirecekleri ekonomik basamaklar ve süreler çok sıkı koşullara bağlanmıştır Öyle ki; bir asistan hiçbir aksamaya uğramadan yükseleceği doçentlik ünvanına kavuşabilmesi için geçecek süre 11 yıldır. Oysa, bu gündü koşullara göre bu süre yarısı kadardır.

6. Yüksek Ziraat Enstitüsünün bir hazırlık dönemi dilimi içinde gerçekleştirilmiş, binaları, laboratuvarları ve araştırma araçları ile tam ve kadrolu hoca ve yardımcıları ile işe başlamış oluyordu. Bu örnek varken son senelerde ve özellikle YÖK döneminde açılan fakülte ve üniversiteler tam anlamı ile hazırlıksız, güdük kadrolarla açılmıştır ve bunların açılmasında âdeta "bir müdür, bir mühür" düşüncesi egemen olmuştur. Böyle olunca da üniversite kavram ve mefhumu da ortadan kalkmış bulunmaktadır. Yeni fakülteler noksan kadrolar ile yalnız ders vermekle yetinmektedirler. Artık araştırma bir tarafa bırakılmıştır. Ancak, gayretli ve dış memleketlerden ya da TÜBİTAK'dan olanak sağlayacak fakülteler ya da hocalar bir dereceye kadar araştırma yapabilmekteydiler. Öte yandan öğrenci sayısının çok yükseltilmesi dolayısıyla uygulamalı görevler yapılamamakta ve çok kez nazari derslerle yetinilmektedir.

7. Yüksek Ziraat Enstitüsü sporda da bir çok yenilikler getirmiş ve öncülük yapmıştır. Öyle ki, tenis, kayanın, buz pateninin, dağcılık, binicilik, modern güreşin ve bunun gibi birçok spor dallarının yayılmasına yardımcı olmuştur. Öğrencilerin hepsi her sabah saat 7.30 dan başlayarak bir saat, spor hocası Alman doktor Ridel yönetiminde öğrenci yurdunun terasında idman yaptırılmıştır. Hatta Rektör Falke, uykucu gençleri bastonu ile dürterek uyandırıp spora gönderdiği

olmuştur. Güreşte sonradan dünya şampiyonu olan Celal Atik, Yaşar Doğu ve Ali Yücel gibi güreşçilerimizin yetişmesinde büyük rolü olmuştur.

Enstitünün 3 ile 5 sayılı binalarının arasındaki alan, kışın su ile doldurularak oluşturulan buz alanında, çok kez Alman hocalar arasında, o zaman öğrenci olan değerli meslektaşım ve dostum Prof.Dr. Necmi Sönmez'in de bulunduğunu tatlı bir anı olarak hatırlarım.

Belirtmek gerekir ki, Yüksek Ziraat Enstitüsü ile İstanbul Üniversitesi ve Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi o dönemde Almanya'dan kaçıp gelen profesörlerin kadroya alınmaları ile İkinci Dünya Savaşı'na kadar altın devirlerini yaşamışlardır. Fakat ne yazık ki bu dönemden sonra savaşın getirdiği ekonomik sıkıntılar, bu bilim ve araştırma kurumlarımızda bu elverişli durumun devamını engellemiştir.

Yüksek Ziraat Enstitüsü 1933 de açıldığı zaman Ziraat, Tabii İlimler, Ziraat Sanatları ve Orman Fakülteleriyle 4 fakülleden oluşmuş iken: 1934 de Veteriner Fakültesi'nin de katılmasıyla fakülte sayısı 5 olmuştur. Bu arada belirtmek gerekir ki, Ziraat Sanatları Fakültesi'nin öğrencisi olmamış, ancak Ziraat Fakültesi öğrencilerine ziraat teknolojisi dersleri vermiş ve araştırma yapmıştır. Ayrıca Tabii İlimler Fakültesi'nin de öğrencisi olmamış, Ziraat, Orman ve Veteriner Fakültelerinin öğrencilerine F.K.B. dersleri vermek ve araştırma yapmakla görevli olmuştur.

15 yıl bu kadro ile çalışan Yüksek Ziraat Enstitüsü 1948 de Üniversiteler topluluğuna katılmıştır. Bu katılma işiçği Y.Z.E. organlarından gelmiştir. Bunun da nedeni, Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün tabii olduğu Ziraat Vekâletinden gelecek bazı tasarrufların gelmesi kuşkusundan olmuştur. Üniversitelere katılma sırasında Ziraat Sanatları Fakültesi Ziraat Fakültesi kadrosuna alınmış; Tabii İlimler Fakültesi A.Ü. Fen Fakültesine katılmış ve Orman Fakültesi ise İstanbul Üniversitesine bağlanmıştır.

Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün kurulup gelişmesinde ilham ve direktifleri ile ölümsüz Atatürk'e, Enstitünün donatımında her türlü

yardımı esirgemeyen İsmet İnönü'ye, aynı zamanda Enstitünün çalışmalarında ve kanunun uygulanmasında büyük titizlik gösteren Ziraat Vekili rahmetli hocamız Prof.Muhlis Erkmən'e sonsuz minnet ve şükranlarımızı dile getirmek isterim. Ayrıca bu bilim ve araştırma yuvamızda uzun yıllar hocalık yapmış olan rahmetli meslekdaşlarıma ve idarecilere, aynı zamanda Alman hocalara aynı minnet ve şükran duygularımı tekrar etmek isterim. Yüksek Ziraat Enstitüsü kadrosunda başından beri yer almış olan hocalardan bugün yalnız Ömer Tarman ile İbrahim Yarkın ve ben hayatta kalmış bulunmaktayız.

Son olarak, belki de son seslenişim olacağı düşüncesi ile sevgili meslekdaşlarıma özel yaşamlarında ve memleket hizmetinde başarılarla kendilerine uzun ve sağlıklı bir yaşam dilerim.

Bu yazıma ek olarak Öğrenim yaşamı boyunca beni tedirgin eden ve içimi hoplatan iki sestən söz etmek isterim. Bu seslerden birisi horoz sesi, diğeri ise zil, daha doğrusu çingirak sesi olmuştur. Elazığ merkeze bağlı ve yaklaşık 8 km. uzaklıktaki Yurtbaşı "eski adı Hoğu" köyünde ilk okulu bitirdikten sonra Elazığ Askeri Lisesi'ne girmiştım. Hocalarımızın hepsi subay olduğundan Birinci Dünya Savaşı dolayısıyla ayrılmaları üzerine mektep kapanınca numune mektebine, daha sonra liseye girmiştım. Bu arada belirtmek isterim ki, o tarihte Elazığ kültür kuruluşları bakımından çok zengindi. Sultanı yani lise, Darül Muallimin "Öğretmen Okulu", 6 sınıflı numune okulundan başka, merkezde Alman ve Fransız Kolejleri, 5 km. uzaklıktaki Harput da ise büyük bir topluluk olarak Amerikan Koleji bulunmakta idi. Fakat biz Türk çocuklarından, gavuz oluruz diye hiç bir öğrenci bu kolejlere verilmemiştir, bunların bütün öğrencileri ermeni çocuklarından oluşmuştur.

Köyümden şehire kestirme yol olan 5 km. olduğu için gidip gelmek güç olduğundan hafta süresince dayımda kalır, Perşembe öğleden sonra köye gidip Cumayı orada geçirdikten sonra Cumartesi sabahı erken kalkmak gerekirdi. İşte derin bir uykuda iken kalkmaklığım gerektiğini bana hatırlatan o horoz sesi sabah karanlığında hep

içimi ürpertmiştir.

Bu arada şehirdeki bütün hafta köyü izlemekle geçiyordum. Bu özlemimin çok sevdiğim anam için olduğunu sanardım, ama anamın şehirde kaldığı sürece de duyduğum özlem ve hasterin köy toprağına, köy havasına bağlı olduğunu sonradan anladım. Söylemek gerekir ki, köye karşı bu tatlı özlem zamanla kaybolmuş bunun yerine memleket sevgisiyle vatandaşlık duygusu egemen olmuştur. Ama yine de uzun zaman köy hasterinin içimde yaşadığını hatırlarım. Şu da var ki gönül tellerinin insanda uyandırdığı tatlı duygular ergeç azalıp sonunda tatlı bir anı olarak ve bir nostalji duygusu olarak kalır. Aşkta da aynı kural egemendir. Ölesiye aşık olup da hiç dinmeyeceği sanılan tatlı gönül ağırları dahi zamanın unutmaya kuralından kurtulamaz. Ve sonra tatlı bir özlem ve anı olarak kalır. Tuhafır ki, ölesiye aşk duygusu zamanla iki genç arasında bazen nefrete hatta düşmanlığa döndüğü olur. buna tipik olarak ünlü müzik ustası List ile Fransız Madam d'Agolt arasındaki aşktır. Paris'te müzik dersi verdiği ailenin hanımı arasında başlayan aşk Madam d'Agolt'un evinden ayrılarak uzun seneler List ile birlikte yaşadıkdan sonra birbirinden ayrılmaları ile d'Agolt List'e karşı şiddetli kin ve nefret savaşları vermiştir.

Zil, daha doğrusu çingirak sesine gelince, belirtmeliyim ki; öğrenim yaşamım boyunca sınavlar hep sözlü olmuştur. Sırası gelen öğrenci sınav salonunun kapısında bekler, içeride yeşil bir çuha örtülü masanın çevresinde öğretmenle birlikte müemeyyizlerin de bulunduğu sınav heyeti oturmaktadır. masanın ortasında, o dönemlerde elektrik bulunmadığı için, küçük madensel kubbeli ve tepesinde bir düğme bulunan bir çingirak bulunmaktadır. İşte kapıda beklerken ve yüreğiniz pırpır ederken sınıf arkadaşınız sınavdan çıkınca, hocanın çingırağın düğmesine basmasıyla çıkan ses, her zaman içimi hoplatmıştır. Hatta öğrenim yılları bittikten sonra dahi bu iki ses beni tedirgin etmiş, ama zamanla bu sesler de artık etkisini kaybetmiş ve artık birer anı olarak kalmışlardır.

“Bizim Öğrenciliğimiz”

Baştarafı 4. sayfada

olan bu ilgi ve sevgisini belirtmek için sizlere aktarıyorum. Bir gün yemek yerken garsonun getirdiği yemek tepsisine bir arkadaşın kolu takıldı ve yemekler tabaklarıyla birlikte şangır mangır döktüldü (Arkadaş biraz sarhoş idi. Zira hemen yakındaki şarapçılık servisinde çalışırken ustanın kaçamak tarafından hortumu fıçıya indirerek Atatürk'ün şarabından içmişti) Atatürk garsonların ve ilgililerin arkadaşımıza doğru belkide götüme durumunu görünce yüksek sesle çekilin bir şey yok diyerek hoş görü içinde normal duruma geçişi sağladı. Demek istiyorum ki, hoş görülü olduğunuzu bize sevgisiyle göstermişti.

Çiftlikte çeşitli hayvanları beslendiği Hayvanat Bahçesi kurulmuştu. Oradada staj görürdük. Atatürk bazan tüfeği ile golf pantolon ve kaskelli olarak ava çıkardı, bizde yanına giderdik. Çok güvercinin olduğu telli büyük kafes o sırada açılır güvercinler salı verilir. Atatürk havada bunları vurur, bizde vurduğu güvercinleri kendisine ulaştırırdık.

Bazı geceler köşk pistinde tanınmış kişilerin düğünleri olurdu. Bunlardan birinde (ki Atatürk bizim bu şenlikleri kenardan seyretmemize engel olmazdı.) Pistte dans ediliyordu. Dans sırasında bir ara zeybek havası çalmırken piste zeybek giysili bir dansöz geldi; Atatürk dans için bunu koluna alınca caz zeybek havasını kesip dans havasına geçti. Atatürk deminki hava diye uyardı, cazcılar bir başka müzik çaldılar. Bu değişime birkaç kez sürünce Atatürk kızdı serteldi, o zaman anlaşıldı ki, Atatürk harmandalı zeybek havasına dans etmek istemişti ve bu çaldı. Atatürk'te bu havaya vals yaptı. Bunu şunun için anlattım. Atatürk yaratıcı idi. O gece Türk müziği ile de dans edilebileceğini göstermişti. Nitekim o günden sonra sosyete de düğün ve balolarda, Türk müziğine valsler, tangolar, fokstrotlar oynanmaya başlamıştı.

Son bir anımı da söylemeden geçemeyeceğim: Yine bir gün bir düğün töreni onlarında rahmetli İnönü ile bir kenarda oturmuşlardı. Oraya birden Konservatuar öğrencileri geldiler. Müdürleriyle. Bunların bazıları Atatürk'ün karşısına gelerek şarkı söylüyorlardı. Bir öğrenci sesim güzel değil paşam izniniz olursa bende bir şiir okuyacağım dedi. Atatürk oku dedi. Şiir tamamen Ata'yı övücü idi.

Tanrım seni şöyle yarattı. Peygamber gibi gönderdi benzeri medihler içeriyordu. Atatürk birden bire durdurdu ve İnönüye dönerek, bakınız halâ okullarımızda bu yönde eğitim var, maarifimiz gelişmiyor, beni Peygamber yapmaya yöneliyor gibi sözlerle sertleşti. Ertesi gün gazetelerde o zamanın Millî Eğitim Bakanı Hikmet Bayur'un istifa ettiğini okuduk. Bunu anlatmamdaki kasdım, Atatürk'ün layık'lık anlayışımı ve eğitim, öğretime verdiği önemi de göstermek.

Stajdan sonraki yıllarda uygulamalı okuma:

Sabahları erken saat 6 larda kalıncak Fakülte binasının damında jimnastik hocası Her Ridet'in komutunda jimnastik yapardık. Ayrıca bazı günler lisedeki gibi jimnastik dersleri de vardı. Günde lisede okur gibi 8 saat ders. Yatılı okul Akşamı mutalaa izlemci görevliler gözetiminde, Birlikte yatma, birlikte kalkma, Rektör Geheimerat Prof. Falke'nin sabah yataktan kaldırma kontrolleri. Üç yılda tüm meslek derslerini görme. Sonra işe atanma ve iş yerlerindeki dallarda uzmanlaşma. Tıpkı Tıp alanındaki gibi.

Me'zun olduğumuz seneki bir anı:

Zamanın Tarım Bakanı Faik Kurdoğlu'nun bizim hemen tayinlerimizi yapmayı ve bizleri bir süre yevmiye ile çalıştırmaya kalkışması. Gidemedik. Bu salona geldi ve bizlere sizi zorunlu hizmetiniz karşılığı 8 yıl sürdürürüm dedi, karşı geldik ve hemen atamalarımız yapıldı. O zaman ve çok sonraları tüm Ziraat Mühendislerine iş verilir, kadrolar ona göre ayarlanır, Bakanlık ile Fakülte arasında anlaşma yapılarak bu işler görülürdü. İşsiz kalan olmazdı.

Şimdi de azıcık bu günkü duruma bakalım:

Önce öğrenciler fakülteye çiftçi olsun olmasın, istekli olsun olmasın, bunlara hiç bakılmadan alınıyorlar. Sınıflardaki sayıların haddinden fazla çoluğu, derslerin uygulamasız geçişi fakültelelerdeki öğretim ve eğitimin yetersizliğini açıkça ortaya koymaktadır.

Tarımsal öğrenimde tarım kollarının birbirleriyle yakın ilişkileri ve hepsinin önce öğrenilmesinin zorunlu ve gerekli olduğu göze alınmadan daha başlangıçta sadece dallarda öğrenim görülmesi, memleketin tarımsal bünyesine uygun Ziraat Mühendisi yetiştirilmesini sağlayamıyor, fakülte

çıkışlar çiftçiler karşısında ya da çeşitli dalları kapsayan bir işletmede tümünü bilinçle yürütecek duruma gelmemiş bulduklarından bocalıyorlar.

On yıl önce memlekette 5 Fakülte vardı. Şimdi 14 olmuş. On bin Ziraat Mühendisi varken bu sayı 25 bini aşmış, ne yapıyorlar, iş bulanların köylü ve çiftçi ile arası nasıl, anlaşabiliyorlar mı?

Fakülteler nasıl açılıyor, Maraş Örneği: Bir ilk okul binası, bir müdür, bir mühür, birde tabelâ oldu sana fakülte. Bunlara gece konu fakülteler demek daha yerinde olacaktır. Fakülteler açtık, pek çok Mühendis yetiştirdik diye devlet yönetiminde övünüp tarımda da çağ atladık diyoruz; evet çağ atlatılmı derken tarımın kendisini atlatıp belini kırdık, kolunu bacağına kırdık. Şimdi tarım heryeri alçıda yatıyor vede kan kaybediyor. İnşallah bir gün kırıklar tutar, kanı düzelirde kurtulur, umutla bekleyeceğiz.

Evet meslektaşlarım, memleket tarımı % 50 tarım insanına, binlerce mühendisine teknisyenine karşın sadece kolu bacağı kırık yatmıyor, kan kaybediyor durmadan geriye sayıyor. Köylü çiftçi getirilen yola, elektrige, televizyona, telefona, çeşmeye rağmen tarlasından toprağın ayrılıyor, göç ediyor, köylerde ihtiyaçlar kalıyor, çiftçilik istenmez hale, sevilmaz bir meslek durumuna getiriliyor, köylü çiftçi yoksulluğa sürükleniyor.

Sözlerimi Atatürk'ün köylü ve çiftçi hakkında söylediği bir iki sözcüğü sizlere okuyarak bitireceğim:

- Eğer ulusumuzun büyük çoğunluğu çiftçi olmasaydı bugün dünya yüzünde bulunmayacaktık. Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi gerçek üretici olan köylüdür.

- 700 yıldan beri cihanın dört köşesine göndererek kanlarını aktırdığımız, kemiklerini yabancı topraklarda bıraktığımız ve 700 yıldan beri emeklerini ellerinden alıp boşa harcadığımız ve buna karşılık daima aşağılayıp alçattığımız ve bunca fedakarlıklarına ve iyiliğine, bağışlarına karşı nankörlük, küstahlık ve zorbalıkla uşak düzeyine indirmek istediğimiz bu soylu sahibin, köylünün huzurunda bu gün saygı ile gerçek vazifemizi alalım.

Sevgili öğrenciler, herşeye karşın yılmayınız. Atatürk'ün "Tarım ekonominin temelidir" sözü tüm dünyaca tıpkı "Yurtta Barış Dünyada Barış" sözü gibi benimsenmiş, tutunmuş ve ana ilke haline gelmiştir. Madem ki, bu mesleğe girdiniz, okuyorsunuz yılmayınız, mesleği seviniz, benimseyiniz. İlerisini siz düzeltiniz. Tarıma çağı kolunu bacağına belini kırmadan siz atlatınız, sevgiler sunarım...

Kırsal Kalkınma Çalışmalarını Etkileyen Etmenler

Baştarafı 9. sayfada

1.3 Kitle iletişim araçları:

Radyo, televizyon, gazete v.b. gibi kitle iletişim araçları halkın sadece haber gereksinimlerinin karşılanmasında değil, aynı zamanda halk eğitiminde de önemli görevler üstlenebilir.

Türkiye'de planlı ve sürekli olmamakla birlikte kırsal kesime yönelik ilk yayımları 1941 yılında başlamış, Radyo 1959 yılında "Günaydın" programıyla kırsal kesime yönelik düzenli yayına geçmiştir. Son yıllarda ise haftada radyoda 81 saat, televizyonda ise 2 saat kırsal alana yönelik yayın yapılmaktadır.

Kitle iletişim araçlarından Radyo ve Televizyonun yeniliklerin benimsenmesinde büyük önemi vardır. Bu konuda yapılan araştırmalar köylünün tarımla ilgili bir çok bilgiyi bu araçlardan öğrendiğini göstermektedir. Bu durum aşağıdaki tablodan izlenebilir.

Tablo - 3 : Köy programlarından öğrenilenler

Konular	%
Tarım	82.6
Hayvancılık	40.2
Eğitim ve Sağlık	40.2

Kaynak: Çiftçi ve Köy Dünyası, 1988, T.Z.O.B. Yayın Organı, Ankara (Tablo tarafımızdan düzenlenmiştir)

2.4 Köylüye sunulan yeniliklerin nitelikleri: Köylüye sunulan yeniliklerin bazı özellikleri bunların köylü tarafından benimsenmesinde önemli bir etmendir. Yeni bir şeyin köylü tarafından benimsenebilmesi için şu nitelikleri taşıması gerekir.

1. Geleneklere uygun olmalı.
2. Fiyatı ucuz olmalı.
3. Basit ve kullanışlı olmalı.

4. Etkisini çabukça gösterebilmeli.

5. Bölünebilir özelliğe sahip olmalı.

2. Kırsal Kalkınmayı Zorlaştıran Etmenler:

2.1 Köylerin coğrafi konumları ve yerleşim tipleri: Köylerin coğrafi konumları ve yerleşim şekilleri bu alanlara götürülecek yeniliklerin miktar ve niteliğini büyük ölçüde etkiler.

Köylerimizin coğrafi konumlarının elverişsiz olması ve dağıntık bir yerleşim göstermeleri bunlara götürülecek hizmetleri olumsuz yönde etkilemektedir. Köylerimizin bu durumu bazı sorunları da beraberinde getirmektedir:

1. Hizmetlerin götürülmesinde büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır.

2. Alt yapı hizmetleri daha pahalı olmaktadır.

3. Araştırmalara göre, küçük yerleşim birimlerinde yaşayanlar yeniliklere karşı daha tutucu bir tutum içinde bulunmaktadır.

4. köylerin şehire uzaklığı arttıkça, şehirle ve dolayısıyla yeniliklerle bağlantıları zayıflamaktadır.

2.2 Köyün sosyal yapısının etkileri: Köylü kendisine sunulan yenilikleri değerlendirirken değişik etmenlerin etkisindedir. Bunlar yüzyılların birikimi ile köyün yapısına girmiş olan ve önemli etkileri bulunan etmenlerdir. Bunlardan bir kaçını şöyle sıralayabiliriz:

2.2.1. Gelenekler: Modern veya ilkel, her toplum geleneklerin etkisi altındadır ancak köy toplumunda bu etki daha yoğun şekilde görülür. Bu nedenle de Reklam ve ilanlar şehirlerde gösterdiği etkiyi köyde gösteremez.

2.2.2. Kadercilik: Köydeki kadercilik anlayışında gelenekler gibi değişimin önündeki önemli engellerden birisidir. Köy toplu-

munda bir çok şeyin sonucu kadere bağlanır. Doğa, çocuğun olması, mahsulün az olması kaderin bir sonucu olarak bilinir.

SONUÇ

Bu kısa çalışmada köye yönelik kalkınma çalışmalarını etkileyen etmenlerin sadece birkaçına değinmeye çalıştık. Eğer ki köye götürülecek hizmetlerin köylü tarafından benimsenmesini ve yararlı olmasını istiyorsak herşeyden önce bu etmenlerin gözönünde bulundurulması gerekir.

Kırsal alana yönelik bütün çalışmalarda (Kalkınma planlarında dahil) bu etmenler hep gözardı edilmiştir, köye götürülecek her yeniliğin tarafından hemen benimseneceği düşünülmüştür.

Herhangi bir yenilik köylüye sunulmadan önce köy sosyologlarının bu yeniliği köylünün nasıl karşılayacağını saptaması gerekir. Yenilikleri sosyologlar tarafından gereken araştırmalar yapıp gerekli olan yayım planı hazırlandıktan sonra köylüye sunulması sorunların bir çoğunu ortadan kaldıracaktır.

KAYNAKÇA:

Bşb. DPT; 1980, 4 BYKP Kırsal Kalkınma Planı Ö.İ.K. Raporu Ankara.

Bşb. DPT; 1984, 5 BYKP Kırsal Kalkınma Ö.İ.K. Raporu Ankara

Bşb. DPT; 1989, 6 BYKP

Çiftçi ve Köy Dünyası, 1988 TZOB Yayın Organı, Ankara

Geray, Cevat; 1974 Köye Yönelik Çalışmalar; Ankara

Türkdoğan, Orhan; 1977, Köy Sosyolojisinin Temel Sorunları; İstanbul

Yıldırım, Nurettin; 1990, Türkiye'de Köy Çocukları, 1990 Ankara.

TOPRAĞIN TÜRKÜSÜ

Bir ki şak şak
altın başak
vermiyor ki toprak
memleketimde bir kış
dumanı tütmeyen bir ocak
ocağın çevresinde
toprak yüzü
kızlı erkekli insanlar var.

Anadolu insanıdır
cıgarayı çeker derinden
cefayı da
gözünde yaş
gönülünde yaş
ve de mahzunluk vardır

hiçbir şeye hakkı yoktur
sever kavuşamaz
emek verir olamaz
düşünür söyleyemez
söyletmezler
vermezler
kavuşturamazlar

bir buğday danesi
ozanın sesi
düştü yere tohum
canlıydı tohum ve toprak
iki sevgiliydi
kavuştular

tarlada bir hoyrattı artık
rüzgarın sesi
duydum
başakta bir şüirdi
temmuz sıcağı
duydum

duydum ve işlendim
işlendikçe insan sarhoşu olup
dost üzerine
toprak üzerine
bir de insan üzerine
sevdalandım

sevdalandım çünkü
bu toprak bana
bir can
bir kalp
bir ses
bir de nefes verdi

vardık toprağa
içimizdeki ezgiyi anlattık
kurbanlar kesildi
ağıtlar yakıldı
dualar edildi
gel gör ki bu toprak anlamadı

bir verdik
verdi de on alamadık
on değil beş alamadık
neden yaralı yüreğimiz
neden vermez pıtıraktan başka
toprak
yıllarca süregelen
hasatta harmanda

elbet bunun bir sebebi var
buna birçare

emek kadar kutsal
sevmek kadar anlamlı
bir gerçek

senle iç içe yaşayan
seni benden daha iyi bilir
bende seninle iç içeyim
senle beraber

körpe kerpiç evlerdir varlığın
ve kızgın güneşinde
ovasında
düzünde memleketimin
ve de yosun kokan
derelemin nemidir
demirdir
bakırdır
tütündür
pamuktur
buğdaydır
karanfildir

binlerce çeşit mutluluğun
tarifsiz varlığı

umut tutuşur
gerçek yanar
gül bülbülsüz mahzun kalır
duymaz ki topraktan başka kimse onu

bir sevdadır
bir hırs
bir umuttur
ve de bir yaşama savaşıdır
kısaca insanca yaşamadır
bu dünyada yaşamın sebebi
ki bu dünya kolay kolay vermez
sırrını

benliğini
bütünlüğünü herkese

Yeşermiş yaprak
kabarmış toprak
ve bahar
bana
yıllarca önceden
yüzlerce dille seslenen usta
bu toprağın sesini
nefesini
yasını
senden öğrendim

senden öğrendim
bu kadar içli olmayı
ağlamak geliyor içimden
gecenin derinliğinde
neden doldu gözlerim

toprak ağlar
yaprak ağlar
bulut ağlar
bir de sevip te kavuşamayan ağlar
dağlara "aman" çekip

bir kördüğündür çamur sıvalı evler
toprak kokar mis gibi
yeni yağmıştır yağmur
yaylasında bir sürü gezinir
çobanın kaval sesiyle

kuşlar uçuşur
yolsuz dilsiz
sonra bir halay kurulur
geliyle
kızıyla
oğluyla

Memleketimin dört bir yanından
insan sesi gelir
duyarım bunları
dinlerim özümserim herbirini
türlü türlüdür herbirinin derdi
türkiye halaya karışır
bütünleşen sesler
insan sesi
sadece insan sesi
nefesi
yası

tohumun toprağa sarıldığı gibi
sarılır topraktaki insana
ayrılık bilip
dost bilip
hasret bilip

nedendir ak güvercinin kanat çırpışı
nedendir sonsuzluğa uzanan masmavi
gökyüzü

çorak toprak
pıtırak
kara saban
yaban oğlu yaban

vermiyor toprak
öküzler boğar
bıyığı henüz terlemiş delikanlı ise
sevdası derdinde
çakır gözleri mahsun
kaçırsamı ki acep dağa Gülsüm'ü
vururlarmı onları
dağ başında bir kör kurşunla

herkesin umudu
kör batağın içindedir
o da topraktır
toprakta hayat
hayatta gerçek

bazen gebedir kadınca
doğunur binlerce milyonlarca
bazen kısırlaşır
esirger ekmeği aş

bazende
sağında
solumda
üstümde
altımda toprak

bugün üstüneyiz elbet
yaşıyoruz
yarın üstümüzü örtecek
karanlığa cansız bırakacak
soğukluğu ile

bu toprak ki
ekin olur
başak olur
buğday olur
tohum olur

her bir danesi kırk sevda yaratır

toprak örtülü damların
yağız kırbaçlanmış atların
ve dört bir yandan gelen hayratların
namesidir insan sevdası

toprak toprak
yüzüm ak
gönüm pak

sen canlısın
senin nabzın
senin sevdan var

ekşimiş kokuşmuş kısır bir döngü
bir batağa saplanmış fikirler
bir çare olmalı
yâr fidan boylum

" herşeyimiz bir
herşeyimiz ortak olsun "
der ozan
" bir yardan gayrı "
toprağımız
terimiz
nasırımız

sonra türkülerimiz
sonra ağlayıp gülmelerimiz "

kara kılı ellerinde
övendere
" doooooohh " der Mistiy emmi
toprak karnın açmış
der
" daha hızlı daha hızlı
neredeysin Mistiy emmi nerdeysin "

kara nasır elleriyle
kör talihliyle
elinde övenderesiyle
yardı toprağın karnını
mistiy emmi
yardı yardı da yetmedi
daha da istedi toprak

sonra motor benzin kokusu
dönen bir dişli
dönen bir tekerlek
ve makina
makinalaşmak

bir cığara içimi köyler arasında
ovasında
düzünde
yaylasında
doymuş toprak insan sevdasına
veriyor
buğdayını
pamuğunu
tütününü

ve bir sevgiliye verilmek üzere
gülünü
sümbülünü

işte bu
sevdamın sonu
tohumun toprağa özlemi
umut ve mutluluk

İzzet ULUSMAN
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Toprak Bölümü

Tarım Haftası 91 tüm yurttta kutlandı

Baştarafı 1. sayfada

Anıtkabire Çelenk konuldu. "1980-1990 Türkiye tarımı" konulu sempozyum düzenlendi. (7-9 Ocak) 10 Ocak 1991 A.Ü. Ziraat Fakültesinde Tarımsal Eğitimin 145. Yıldönümü töreni ile "Nasıl Bir Tarım Eğitimi?" yazı yarışması ödül töreni düzenlendi. Kokteyller ve başak balosu yapıldı.

İstanbul: Atatürk Anıtına çelenk konulması, "1980-1990 sürecinde Türkiye'de Tarımsal Eğitim" konulu söyleşi, meslekte 40. yıl plaketinin dağıtım töreni.

İZMİR: Atatürk Anıtına çelenk konulması, meslekte 50. yıl Onur plaketini dağıtım töreni, "Ziraat Mühendisliğinde Formasyon ve İstihdam Politikası" paneli, "Türkiye Tarımının Bugünü ve Sorunları" açık oturumu, "Biyoteknolojinin Tarımda Kullanımı" oturumu, meslektaşlarla söyleşi, "Yöresel Üretim Sorunları" Forumu E.Ü. Ziraat Fakültesi Türk Müzikisi Korosu Konseri, başak balosu.

Adana: Atatürk Anıtına çelenk konulması, "Tarım-Sanayi ve Üniversite İşbirliği" konulu panel

Diyarbakır: Atatürk Anıtına Çelenk konulması, "GAP Planlama Sorunları" konulu söyleşi, Başak balosu.

Erzurum: Atatürk anıtına çelenk konulması, meslekte 25 yılını dolduranlara, akademik ünvan

alanlara onur plaketleri verilmesi, "Doğuda Tarımın Dünü Bugünü" konulu panel,

Tekirdağ: Atatürk Anıtına Çelenk konulması, "TARIM GÜNÜ-91" toplantısı, başak balosu.

Etkinlikleri gerçekleştirildi. Hafta içerisinde yapılan etkinlikler basında ve TV'de yer alırken Oda Başkanımız Mahir GÜRBÜZ Türkiye Tarımı, ülkemizdeki tarım eğitimi, ZiraatMühendislerinin istihdamı ve Tarım Haftası etkinlikleri gibi çeşitli konuları TV'nin farklı programlarında dile getirmiştir.

Geçtiğimiz yıllarda Ankara'da kullanılan haftanın bu yıl tüm ülkede kutlanmasının yanı sıra diğer önemli bir gelişmede bu yıl, Ziraat Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere yönelik aktivitelerinde hafta içerisinde yer alması oldu. Bu çerçevede Odamız tarafından düzenlenen "Nasıl Bir Tarım Eğitimi?" yazı yarışması ve sadece öğrencilerin yazılarından oluşan bir derginin çıkarılması hedeflenmişti. Yarışma sonuçlarının belirlenmesi, ödüllerinin dağıtılmasını takiben çıkarılan elinizdeki bu dergi ile programda yer alan etkinlikler tamamlanmış olmaktadır.

Tarım Haftası '92 etkinliklerinde öğrenci akdaşlarımızın etkinlikler içerisinde daha aktif bir rol almalarını sağlayarak yeni programlarla birlikte olmayı umuyor, haftaya katkıda bulunan, emeği geçenlere teşekkür ediyoruz.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Adına Sahibi
Mahir GÜRBÜZ

Sorumlu Yazışmaları Müdürü
Atilla GÖKTÜRK

YAZI YAYIN KOŞULLARI

Yazılar, dosya kağıdına, daktilo ile seyrek satırla iki kopya olarak yazılmalı, yazı özeti, yazarın kısa özgeçmişi, adres ve telefonları ile birlikte gönderilmelidir. Yazı eki olan fotoğraflar net ve temiz olmalı, grafik ve şekiller basım için aydınlar ya da beyaz kağıda rapido ile çizilmelidir. Özgün ve derleme yazılarda yararlanılan kaynaklar, çeviri yazılarda ise çevirimin yapıldığı kaynak belirtilmelidir.

Gönderilen yazılar yayınlansın ya da yayımlanmasın yazarına geri verilmez.

Özgün ve derleme yazılarda fikir ve görüşler yazarına, çeviriden doğacak sorumluluk ise çevirene aittir. Ziraat Mühendisleri Odası'nı ve Tarım ve Mühendislik Dergisi'ni hiçbir şekilde bağlamaz.

Yayın Kurulu, gönderilen yazılar üzerinde gerekli gördüğü düzeltmeyi yapmaya yetkilidir.

Dergide yayınlanmış yazılar kaynak göstermek koşuluyla başka yayın organlarında yayımlanabilir ya da aktarılabilir.

ABONE KOŞULLARI

Ziraat Mühendisleri Odası'nın Türkiye'deki üyelerine parasız gönderilir.

Bir adet dergi bedeli : 3.000.- TL.

Bir yıllık abone : 12.000.- TL.

Ziraat Fakültesi öğrencilerine % 50 indirim yapılır.

YÖNETİM YERİ

Ziraat Mühendisleri Odası, Karanfik Sok. 34/14, Kızılay-ANKARA

Tel: 125 05 55 - 118 31 15

REKLAM FİYATLARI VE KOŞULLARI

Arka Dış Kapak : 750.000.- TL.

Ön İç Kapak : 600.000.- TL.

Arka İç Kapak : 500.000.- TL.

İç Sayfa : 350.000.- TL.

1/2 Sayfa : 300.000.- TL.

1/4 Sayfa : 200.000.- TL.

Bu fiyat siyah-beyaz baskılar için geçerlidir. İç ve dış kapaklarda renkli baskı istenilebilir. Ek renk kullanıldığında her renk için 90.000.- TL. ek ödeme yapılır. Derginin sayfa boyutları 20x27 cm'dir. Reklam filmlerinin hazırlanmasında bu boyutların göz önüne alınması ve filmlerin pozitif olması gerekir.

Sürekli reklam yayınlanması isteklerinde % 20 indirim yapılır.